

**IOANA MARIA
AMZA-IONESCU**

**CARTEA
CU MĂTUȘI**

**BIBLIOTECA PENTRU TOTI
1970**

**IOANA MARIA
AMZA-IONESCU**

**CARTEA
CU MĂTUȘI**

1970

Cuprins

Prefață.....	pag.5
Mătușa Caiamè.....	pag.7
Mătușa Elena – <i>Bobò</i>	pag.16
Mătușa Zenobia – <i>Zozò</i>	pag.44
Mătușile: Felicia, Margareta – <i>Mausică</i> , Antonia – <i>Nana</i>	pag.56
Mătușa <i>Ghiufera</i> și tanti Marghiolița....	pag.93

Prefață

Cartea cu mătuși, gândită sub forma unor amintiri din copilărie, prin tematica ei, cât și prin calitățile literare, ar trebui să aibă succes, fiindcă se adresează mai ales “lumii feminine”, mătușilor și nepoatelor, bacalaureate sau nu, chiar dacă personajele descrise în carte au dispărut de acum jumătate de veac.

Într-o măsură mică, seamănă cu “Cartea nunții” de G. Călinescu, în care este un capitol întreg dedicat “moliilor”, dar amintește și de “La Medeleni” de Ionel Teodoreanu, mai ales prin evocarea copilăriei feminine, fără însă să se “medelenizeze” strict.

Este o carte distractivă, narată sub forma amintirilor, într-un ritm alert, autoarea fiind mai mult portretistă decât peisagistă, cu un lirism indirect, uzând de ironie, satira uneori incisivă schițând sugestiv caracterul fiecărei mătuși în parte odată cu cel al destinelor diferite, când tonul are rezonanțe grave sau sentimentale.

Marele merit al cărții constă în unitatea stilistică în similitate și firescul expresiei. Textul, relativ scurt, de circa 90-100 de pagini, împărțit în cinci părți, va fi accesibil unui public larg, prin calitățile literare – claritate, cursivitate, fluentă, frază scurtă, sobră, rar colorată, dialoguri vii, fără a deveni plictisitoare, limba română curată cu o ușoară tentă “neaoșă” – proza de inspirație dobrogeană, dar în bună parte și bucureșteană, cu specificul social al vremii dintre cele două războaie mondiale. Faptul că nu este o carte

vetustă o dovedește lipsa de pretenții, de intelectualizare a prețiozității manieriste, tehnica literară de a folosi, numai când este cazul, expresii în franceză, engleză, germană sau turcă.

Sibiu, 1970

acad. **Teodor Ionescu**

critic de artă,
șeful galeriei de artă a muzeului "Brukenthal",
membru corespondent al Academiei Române

Mătușa Caiamè

Dimineață de toamnă liniștită, caldă, dobrogeană.

O mână înmănușată ridică umbrela și bate în geamul marchizei noastre: cioc, cioc, cioc....! La acest semnal, trei capete bălaie, trei obrazuri bucălate, trei surâsuri copilărești se ivesc la fereastră strigând în cor:

- A venit mătușa Caiamè !

Nerabdătoare, mătușa așteaptă să i se deschidă, și fiindcă i se pare că nu i s-a auzit semnalul, ori se umblă prea încet, mai ridică odată umbrela și bate tacticos din nou: cioc, cioc, cioc....!

Mama aleargă val-vârtej, deschide ușa și-i sărută mâna, ploconindu-i-se. Mătușa Caiamè, plină de demnitate dar grăbită ca întotdeauna, intră și ni se adresează, puțin complice:

- Am venit să vă iau la plimbare. Hai dragă Nathali, îmbracă-i! N-am timp de pierdut, să ne grăbim, trece soarele acuş, acuş....

Mătușa îl adoră pe "Hellios" . Pe vremuri își adora soțul, ofițer în marina noastră, pentru care își părăsise părinții și Istanbulul.

După aproape patruzeci de ani de văduvie i-a rămas numai soarele, *Strălucitorul*, cum îi spunea ea cu un entuziasm vecin cu adorarea. Tot așa îi spunea și soțului ei, pe când trăia....Plimbarea ei obișnuită o cunoșteam, pe la ora două după masă, când lumina e fierbinte și strada pustie de oameni. Nu poate suferi înghesuiala, nu-i plac oamenii de azi, "instinct de turmă", obraznici, murdari și mitocani, e mereu gânditoare și plină de reproșuri.

- Ce vremuri ne așteaptă, vai de capul nostru, dar mai ales de-al vostru!

Dintre toate mătușile noastre, ea este cea mai în vârstă, de origine turcă “*get-beget*”, cu o inteligență spontană și vigilentă, vorbește curent franceza și româna, pe care a învățat-o în țară cu soțul ei, fratele bunicii noastre. Bea foarte elegant cafea, fumează și mai și, se gătește după moda pe când era tânără și e foarte parfumată, nu suferă sudoarea, se spală de cinci ori pe zi și ne învață și pe noi să o imităm, așa i-ar fi recomandat *Pierre Lotti* la Istanbul, ale cărui romane cu dedicație le păstra și acum.

Umbrela îi e nelipsită, o apără de ploaie, de vânt, de soare, uneori de câini și ține și loc de baston. O manipulează cu mare îndemânare, oh! De câte ori i-am simțit “croiala”, deși ține la noi în felul ei, precum își iubește pisica și câinele, fiindcă-i aparțin. N-avem alt merit, decât acela că suntem nepoții “iubitului ei soț” și ne atrage atenția că n-ar strica să ne mai “subțiem” puțin și noi, să-i semănăm cât mai mult.

Ne uităm uimiți unul la celălalt, în ce sens i-am putea semăna???!! Greu de spus...

Înaltă, osoasă, desigur a fost odinioară zveltă, se înțelege, dar acum e atât de slăbită încât încheieturile mâinilor fragile par gata să se sfarme. Nasul proeminent este arcuit ca la armeni, iar în locul buzelor o linie dreaptă. Să fi arătat tot așa și la tinerețe? Mama ne povestea că a fost de o frumusețe răpitoare, acum însă pielea îi este galbenă, încrețită bine, seamană cu “laba găștii”, destul de marcată la bărbie, unde îi mijesc fire de păr, pe care le smulge cu o pensetă chiar în văzul nostru. Ochii au sclipiri de metal, pătrunzători și reci, inspiră teamă sau rezervă, părul rar, deja albit parțial, ce încadrează o fizionomie

aspră și închisă în sine. Este severă și cu noi, după cum ne spune, că și viața a fost severă cu ea, răpindu-i-se în situații dramatice și soțul și copilul. Noi eram însă prea mici ca să-i înțelegem tot amarul.

Avea în salon, toate aduse de la Istanbul, în afară de câteva narghilele foarte frumoase, tot felul de veselă și bibelouri, făurite din alamă, ori ciocănite în aramă “*eschi bacîr*”, care ne fascinau de nu ne mai ne dezlipeam de lângă ele; tingiri, ibrice pentru apă cu gâtul de lebădă și ibrice mici, cu sau fără “*giumbuc*” în diferite forme, darul logodnicei pentru alesul ei, să-i facă în el cafea; tăvi pentru baclavale sau sarailii, tipsii de toate mărimile de servit “*filigene*” sau “*rahat cu apă rece*”. Nu mai menționez splendidele covoare turcești, pe care câteodată ne lăsa să ne tolănim. Noi poreclisem camera asta, care era mai întunecoasă, “Peștera lui Ali Babà”.

- De ce le tot freci, mătușă Caiamê? O întrebam.

- Să fie strălucitoare ca el, îmi închipui că îl aștept...

Cu toată bunăvoința și hotărârea noastră de a fi cuminți, ne înciudam că întâmplările din lumea noastră copilărească se petreceau adesea anapoda. Jocurile noastre aduceau cu ele niște încurcături imprevizibile, de ne miram “ca proasta-n târg”, numai înțelepciunea mătușii le putea îndrepta sau descurca.

Astăzi, deși surâdem între noi nițel malițioși, înveseliți de toaleta mătușii – rochie, umbrelă, pălărie cu pampon, mănuși negre, sac și coc fals drept în vârful capului – suntem bucușoși, nevoie mare, că vom ieși în sfârșit din curte, dealtfel măricică și plină de verdeață și flori, un mic paradis pentru noi, nu numai pentru jocurile noastre. Mergem la plimbare și nu ne mai gândim cu cine mergem,

alergăm în toate părțile, aferăți, zăpăciți, fericiți. În fine, spălați, îmbrăcați, dichisiți, mătușa ne instruiește de zor.

- Ascultați la mine, călcați frumos, nu ca vacile, nu fugiți, nu vorbiți, nu râdeți cu gura până la urechi ca proastele, nu vă hliziți ca toantele care-și privesc fundul rochiei. Ne-am înțeles?

Pășim pe urma fustelor ei cu gravitate școlărească și cu o curiozitate infinită, numai ochi și urechi. Ne interesează, ne atrage și ne uimește totul, ca și când ar fi prima noastră plimbare; nu mai ieșisem de mult, deși colegele noastre se plimbau singure, chiar mai mult, făceau plajă la “Trei papuci” cu mătușile lor.

- Plaje vă trebuie? Vă duc la Cazino să faceți baie de soare, nu să vă exhibați fundurile pe nisip, ca țișăncile din piața Chiliei.

La Marea Geamie, construită de români după 1877, ne-am oprit puțin copleșiți de înălțimea ei, însă mătușa n-a vrut să mai urcăm pe scara spiralată a minaretului. Am intrat în schimb în geamie să admirăm iarăși covorul cel mare. *Tembel ghiaur popaz olur!* o auzirăm bombănind pe mătușe.

Nici n-am știut când am ajuns în bulevard, pe faleza din fața cazinoului și a portului. Mătușa ne aliniază, ne așează în rând pe o bancă și ne recomandă să fim disciplinați, că altfel....

Își scoate apoi din sac ochelarii, cartea, evantaiul (ne spune că nu poate respira dacă nu-și face vânt cu el). Înarmată cu toate aceste “marafeturi” - cum le spune Șon, care stârnesc admirația și curiozitatea noastră împielită, se pune pe citit ca o studentă înaintea examenelor.

Un evantai ne-am dorit noi demult, avea și mama unul, ne spunea că e “chique” și ne liniștea spunând:

- Lasă că o să vă aducă taică-tu din străinătate!

Cum să ne procurăm și noi unul până atunci, asta era întrebarea? Evantaiul exercita asupra noastră o atracție de magnet; l-am cerut mătușii de câteva ori, dar am primit refuzul ei categoric.

- Nu-i de nasul vostru, o să vă cumpere bărbații voștri, și apoi, mă rog, cui să-l dau, unor sălbateci ca voi care tânjiți după junglă, maimuțelor! Lasă că știu eu ce-i în capul vostru, *Allahim!* și-l invoca pe Dumnezeu ca martor, adresându-se cerului cu brațele în sus....

Nu era nimic de făcut, dar tocmai de aceea evantaiul ne apărea mai prețios, mai de invidiat, ne uitam la el galeș și cu jind ce frumos sclikea în soare oglinda și penele de struț ce-l împodobeau....Mătușa își face vânt cu el nepăsătoare și citește mai departe; ce-o fi citind, că nouă nu ne spune nimic, totul e secret. De fapt noi tânjeam după libertate, marea ne-o ațîța cu orizontul ei infinit, cu valurile ei izbind cadențat mereu malurile, precum muncea Sisif al Grecilor. Marea a fost pentru noi totdeauna un frumos vis despre libertate și ne-am mirat mereu că aici nu s-a înfăptuit nici o revoluție. Peste ani, mătușa ne recita versul lui Baudelaire: "Homme libre, toujours tu chérira la mer", iar eu i-l citam pe al lui Valery, despre care ea susținea că e mai sec: "La mer, la mer toujours recommence".

- Este frumos ce citești, mătușă Caiamè?

- Nu te-am adus aici să mă plictisești cu întrebările tale! răspunse scurt. N-ai auzit tu de Jean Bart, prietenul soțului meu, amândoi îndrăgostiți de mare ca și Doamna Papadat-Bengescu, pe care v-am recomandat-o zilele trecute ca pe o scriitoare aleasă și care impresionează atât de mult. Uite, admirați frumusețea mării, ce? nu vă place? Cu un gest larg ne arată cerul și apa. Într-adevăr, simțeam până și mirosul

specific al mării, de alge putrede amestecate cu miros de pește. Apa, de un verde ca de jad, străvezie până la fund, de puteai vedea palatele de cleștar din povesti, iar în depărtare, la orizont, marea era de un albastru cobalt, întinsă ca o tipsie, de-ți lua ochii strălucirea și licărul ei. Nici un val, de parcă azi era unsă cu...untură, iar cerul de un albastru diafan, de puteai zări îngerii, cei pictați pe icoane. Nici o barcă, nici un vapor. Din port se zăreau, ca o armată, catargele bastimentelor; din când în când tresăream la mugetul brusc al unei sirene de vapor, sub presiune, sau la semnalul ascuțit al remorcherelor.

Iată că deodată ne-a pierit tot cheful să stăm liniștiți, să savurăm sublimul mării, cum ne îndemna mătușa, să așteptăm până la “Paștele cailor” să-l termine de citit pe Jean Bart al ei. Împinși ca de un imbold comun, de un acut simț al independenței, începem să alergăm ca besmeticii, tulind-o care încotro. Mătușa sare ca arsă:

- Ce-i asta nerușinatelor?

Dar cine mai ascultă vorbele ei...Fugim cu picioarele noastre sdavene, de plebei, cum spune ea, de ne sfârâiau călcâiele. Primul apucă spre dig, al doilea după el...

- Ce vreți, să vă înecați apucaților? Asta-mi mai trebuie!

Disperată, mătușa a pus mâna pe cel mai mic, înhățându-l bine l-a încredințat unei cucoane vecine, alarmată și dânsa, și acum fuge după noi. Eu, fiind deja departe, mă uit la ea și stau pe loc, iar cei din jur fac mare caz de scena de pe dig.

Mătușa Caiamă, înfoiată de vânt, seamănă cu o....arătare, aleargă strigând și făcând semne disperate să-l oprească pe fugar, care speriat se îndreaptă spre capul digului, unde era farul, crezând că nu va fi urmărit până acolo. Pe atunci era voie să te plimbi pe dig zi și noapte.

Ca și când hărmălaia noastră nu ar fi fost de ajuns, iată că se porni ca din senin un vânt din ce în ce mai puternic, stârnind și valurile care se izbeau spumegând de trupul digului din piatră. În goana lui năstrușnică, vântul smulse pălăria cu pampon a mătușii și-o aruncă ca pe o jucărie drept în apa agitată. Am încremenit! Mătușa Caiamè nu schiță nici un gest, nu scoase nici un cuvânt, nici măcar o exclamație de surpriză sau mânie; cu nepotul prizonier de mână privește demn catastrofa, aproape rigidă, stăpânindu-și foarte bine furia.

Unul dintre barcagii îi pescuiește pălăria și i-o aduce fără nici un cuvânt, plin de respect. Acum, pălăria e ceva inform, din care șiroiește apa, cele două pampoane de mătase – alb și bleu-marin – ni se par doi șoareci murați. Rușinați, plecăm capul, vrând să cerem iertare. Umbrela, ca și întreaga ei persoană severă și tristă, dar cu demnitate, ne aduce la tăcere.

Muștruluiți, strângând din dinți, grupați, suntem obligați să transportăm “terfeleaua” de pălărie, udă cum e și ni se pare un chin că se uită oamenii la noi și ne zâmbesc batjocoritor. Ne așezăm pe asfalt turcește, și recalcitranți, nu mai vrem să ne mișcăm. Titi ia cu repeziciune un covrig din coșul unui moș mustăcios și mătușa, nevoită, îl plătește. Fiindcă nu-i place să se dea în spectacol – ne spune ea bombănind – și cheamă un birjar. Bucuria noastră! Suntem conduși acasă într-o trăsură destul de frumoasă, cu doi cai. Iar eram numai ochi și urechi! Priveam lumea de pe stradă și salutăm cu gravitate pe cei cunoscuți.

Ajunși la poarta noastră, în timp ce birjarul își primea plata, un obiect uitat pe pernele trăsurii sclipi ochilor noștri cu mare seducție. Priveam fascinați miraculosul evantai, nevenindu-ne să credem. Ne bătea inima cu putere de

plăcere, dar și de teamă; ne înghesuim cu toții în colțul cu pricina, încercând să-l ascundem, când se auzi ordinul:

- Marș în casă!

Birja plecă și deodată mătușa uimită întreabă:

- Unde-i evantaiul meu?

- Era în trăsură... – o luă limba pe dinainte pe Titi.

- În trăsură? Ah! *Șeitanilor!* Aduceți-mi pălăria să plec după el.

- Degeaba te mai duci! – făcu Șon.

- Degeaba? *Aferim!* Am înțeles...Hm! Ia veniți încoace să vă spun o poveste, dar nu cu Ali Babá:

...Înspre Bagdad venea într-o zi călduroasă un negustor de evantaie. Trecând printr-o pădure de lămâi și curmali, se opri să se odihnească, iar la umbra unui copac adormi. Mai multe maimuțe – la fel ca voi, curioase – i-au cotrobăit sacii și au cărat toată marfa omului adormit în copaci, tot învârtind bieteale eveantaie, neștiind ce să facă cu ele, nefiind comestibile.

Când se trezi, negustorul nostru rămase ca trăznit văzând că maimuțele se jucau chicotind obraznice chiar cu lucrurile sale scumpe, de pe urma cărora spera să scoată un câștig bun.

Înfuriat, începu să le lovească cu crengi și cu pietre; imitându-l, maimuțele smulseră lămâi și-l bombardară cu ele. Cu amărăciune înțelese bietul om că numai un șiretlic l-ar mai putea salva...*Allah*, ajută-mă! se rugă negustorul.

Tot gândindu-se, scoase singurul evantai pe care-l mai avea, și-și făcu vânt cu el. Minunea se întâmplă, știa acum cum să le păcălescă. Plimbându-se pe sub nasul lor, își tot făcea vânt cu evantaiul, “așișderea” și maimuțele. Atunci, cu un gest disprețuitor, trânti cu putere evantaiul de pământ. Unde nu se porni o ploaie de evantaie, cu foșnete

rapide, acoperind lămîile aruncate mai-nainte. Fericit, strânse lămîile și buclucașele evantaie, pe care vădit, cu ajutorul lui Allah le recăștigase, și-și urmă drumul mai departe spre Bagdad...

- Alo, jucăm povestea sub forma unei piese, cu voi?

- O jucăm, mătușică, dar n-avem decât un singur evantai...

- *Aferim geanîm!* Adu-l înapoi, răsuflă ușurată mătușa. Iată că făcui și eu ca negustorul arab din poveste și am păcălit și eu maimuțicile mele. Fiindcă i se păru că morala fabulei era insuficientă, ne scutură fustele cu nelipsita-i umbrelă, mai mult în joacă.

Urmând dialectica narațiunii, să dăm un final cu culoare locală, că tot suntem pe pământul Dobrogei, cel mai oriental ținut al țării.

Mătușa Caimè, observând că se înserase bine, se întoarce spre lumina soarelui în asfințit și aplecându-se cu temenele, se închină cu glas tare:

- *Işallah! Sabahlar hair olsun! Kismeten zyadè olaz!* (slavă ție Doamne! Diminețile să-ți fie binecuvântate! Mai mult decât ți-e norocul nu poți avea!).

Mătușa Elena – Bobò

Eram la țară, la Murfatlar, în vara anului 1923. Într-una din zile sosi o telegramă. Părinții trebuiau să plece urgent la Constanța, iar noi am rămas la unchiul Iorgu și la mătușa Bobò timp de o săptămână.

Unchiul Iorgu, fratele tatei era îngăduitor cu noi, ne iubea sincer, dar mătușii nu-i plăceau copiii...poate fiindcă nu avea.

Era ordonată, foarte bună gospodină, n-ar fi admis nici măcar unei prințese să nu știe să gătească sau să coasă. Din acest motiv, adică era excelentă bucătăreasă, mânca ales și bine.

În buzunarul șorțului – purta mereu șorț, chiar și peste rochiile de sărbătoare – găseai bomboane, ciocolate, felii de cozonac, amandine, caramele, fondante – și încă ce fondante gustoase, din care mânca între mese, oferindu-ne cu generozitate și nouă din când în când, pentru acest motiv inofensiv o poreclisem Bobò.

Mătușa Bobò era o blondă frumoasă, cu pielea roz-catifelată, cam voluminoasă pentru vârsta ei, dar cu trăsături regulate. Își reglementase viața cu meticulozitatea cu care își aranja rufele în dulap. Firesc, să nu fie încântată să primească, fie și numai pentru o săptămână, pe gălăgioșii și neastâmpărații ei nepoți.

În prima zi în casa unchiului totul a mers bine. Ne lăsau să ne jucăm și să alergăm după pofta inimii. A doua zi însă,

cu reluarea obișnuită a treburilor gospodărești, mătușa se gândi să ne facă un program, și încă ce program...

Aduse trei scăunele pe care ne așeză pe vârste, și fiindcă eram fete ne dădu fiecareia ac și cârpe de cusut. La început, curioase am început să coasem, dar cum destul de repede ne-am înțepat, neavând antrenament, la fel de repede ne-a pierit și pofta de lucru manual.

În acest timp, mătușa ne pregătea masa, circulând mereu între mașina de gătit și dulap, din nou la masă cu diverse oale și strachine, păstrate foarte curate. Dar iată că Pirpirică, motanul cenușiu al casei, gras și el ca stăpînă-sa, încălzit peste măsură se ridică anevoie, cu o lene tipic orientală, pași somnoros, cu niște pași de o lentoare provocatoare, nici el nu știa încotro, trecând molcom pe lângă noi, fără să toarcă nici un pic, cum obișnuia. Tocmai îl studiam, când un gând drăcesc îmi veni *năpristan* în minte, adică să-l sperii un pic. Mă trântii imediat în fața lui, țipând și pufnind. La rîndul lui, se zburli brusc și începu să mă scuipe, mieunând. Speriat cum era, căutând adăpost, sări tocmai în brațele mătușii, care transporta castronul cu supă fierbinte. Aoleu! Surprinsă, mătușa văicărindu-se, scăpă castronul care se făcu țandări, din fericire fără alte consecințe. Isprava mea o aduse însă în culmea furiei și-mi cârpi pe loc câteva palme usturătoare de mă înroși ca focul, iar apoi mă pedepsi cu foamea.

Din colțul penitenței mele auzeam zgomotul lingurilor, iar acest fapt parcă îmi sporea pofta de mâncare. În zadar se ruga unchiul de mătușă să fiu iertată. Ea era de părere că o lecție e necesară de la bun început și o să-mi prindă bine în viață și rămase neînduplecată. După masă toată casa dormea, începând cu mătușa Bobò. Știam, că în mod obișnuit avea în cutia noptierei alte bomboane, alte dulciuri

de consumat înaintea somnului. Mă gândeam la ele! Dar odată cu sforăiturile din odaie ieși, călcînd cu pas de lup și făcându-mi semne de complicitate, sora mea, Titi. Veni lângă mine, șoptindu-mi cu șiretenie:

- Acum e momentul!

Furișându-ne, din odaie am intrat în cămară. Aici, Titi deschise un dulap cu dulcețuri, și fără a mai sta pe gânduri își băgă pe rând degetele prin toate oalele. Eu, flămândă cum eram, descoperi într-un colț niște brînză. O mâncai cu mare poftă, de parcă nu mai mâncasem niciodată, așa de bună mi se păru. Trecui apoi la borcanele cu dulceată, golindu-le pe jumătate. Ca să nu se observe, Titi avu ideea de a amesteca fărâmiturile de brînză cu dulceata rămasă. Ne bucuram ca niște împielitate, de mai-nainte de a se afla de pozna noastră, totuși ca de o răzbunare inofensivă, în fond.

Când se sculă, mătușa Bobò îmi aduse repede de mâncare, dar cine ar mai fi putut să înghită ceva? Puțin impresionată, găsind blidul neatins, îmi permise să mă joc împreună cu ceilalți, sub supravegherea unchiului.

Începu o joacă strașnică, “de-a v-ați ascunselea”, folosind orice colț, orice ungher, orice fund de pat. Unchiul, așezat pe o canapea de bambus, cu ochelarii pe nas își citea jurnalul său preferat “Universul”, absent la nebuniile noastre. Afară începuse înserarea și o adiere lină de vînt venea dinspre pădurea Murfatlarului. Se auzea dangătul clopotului mare, vestind vecernia și sunetele talângilor spânzurate de gâtul vitelor întoarse de la pășune, ca într-o bucolică de G. Coșbuc. Era atîta frumusețe și pace, că jurnalul și ochelarii unchiului alunecară pe o parte, iar noi, din respect pentru dânsul, am încetat orice zgomot, dar nu și jocul.

În odaia răsturnată în forfota zbenguiei, unul dintre obiectele intime ale casei își schimbă locul de sub pat și ajunsese drept în mijlocul casei. Nimeni nu-i dădu atenție până în clipa în care intră Madame Zotu. Mătușa Bobò se grăbi să aprindă lampa, poftindu-și prietena să intre, dar se îngrozi deodată la priveliștea din jur, punându-și mâinile în cap. Noi, în grabă mare ne vârișem în fundul subpatului, de unde ieșea un miros puturos și așteptam, ținându-ne de nas, să treacă furtuna.

- Unde sunt diavolii împielîțați? Mi-au răsturnat casa cu fundul în sus! Iorgule! țipă mătușa. Când te-oi lua de picioare și te-oi azvârli peste gard cu nepoți cu tot, praf te fac, de ți-o pieri pofta de somn, auzi?

Toată supărarea se descărca acum asupra bietului unchi, care zgâlțâit, se trezise din somn speriat și întreba mereu cu nevinovăție:

- Ce-i Coană Eleno? Ce-i? Ah! Copiii, copiii!

Încerca să repare lucrurile, împingând cu piciorul țuculul buclucaș.

Madame Zotu râdea de-a binelea, fără răutate. Asculta povestea mătușii, cu pacostea care i-a căzut pe cap, așa ca din senin. Copii străini și răi cum n-am mai văzut, spune dânsa. Soro, se țin lanț de rele cât-i ziulica de mare, of, of, of!

Unchiul scosese între timp apă rece din fântână, iar mătușa servi dulceața. Doamna Zotu mânca plescăind – noi auzeam de sub pat – mișcând mereu capul și țuguind buzele de plăcere...

- Cum ai făcut-o? întreba mereu.

- Ce i-ai pus înăuntru Eleno? Are un gust deosebit...

Noi chicoteam pe înfundate, temători să nu fim încă descoperiți, deși gustul dulceții și rețeta ei cu fărâmituri de brânză o știam numai noi.

În tot restul serii am fost cu toții cam stingheri, am adormit cu grija că timpul va trece greu pentru noi și pentru casa care ne adăpostea. Am fi dorit să fim buni la suflet, cum dorea mătușa, dar parcă eram împinși de cineva să facem numai prostii, pe care să le regretăm apoi. Dar asta se întâmpla doar seara, înainte de a adormi, doar atunci voiam să ne schimbăm. Dimineața și toată ziua eram noi, cei adevărați, așa cum eram “de la natură” după spusele tatii.

Cu primele zori ale dimineții ne-am îmbrăcat grăbiți și am plecat spre casa noastră, hotărâți să rămânem acolo orice s-ar întâmpla. Dar spre nefericirea noastră totul era zăvorât. Atunci, disperați ne-am așezat pe prispa casei și ne-am continuat somnul.

Așa ne găsi unchiul, după spaima trasă de dispariția noastră, după alergătură, acum își făcea vânt cu o basma roșie cu vârgi pe care o scosese în grabă din sertar la plecare și se așeză lângă noi. Ne mângâie, ne luă în brațe și ne convinge să mergem înapoi, promițându-ne că va avea mai multă grije de noi, în așa fel încât să nu se mai supere mătușa Bobò.

Mătușa, în schimb, cum ne văzu, ne ocări pe toți începând cu unchiul:

- Iorgule, să te speli pe cap cu ei, că eu m-am săturat! Uite, aveți mâncare de post, cum îți place ție, că eu sunt invitată la masă la doamna Zotu. Duce-ți-vă unde știți, că eu am treabă și nu-mi trebuie belelele astea pe cap!!!!...

- Bine, coană Eleno, răspunse unchiul cu blândețe și plecarăm toți patru într-o mică plimbare spre pădure.

Plantația satului era o pădurice tânără. Răcoarea ei ne învioră pe toți. Salcâmi înalți amestecați cu oțetari își uneau coroanele, formând o boltă de umbră. Razele soarelui, strecurându-se printre crengi, creau jocuri de lumină ca într-o poveste. Tot ca-n povești călcam și noi fericiți peste pajiștile verzi, culegând maci roșii, albăstrele, ciuboțica cucului și lujerele, împodobite cu pitoreștile flori de nălbă, unele chiar diafane. Ne gândeam în sinea noastră că trei buchete de flori vor face să înflorească și pe chipul mătușii un zâmbet de îngăduință și iertare. Noi eram atât de fericiți să le mîngâiem, să le ținem în brațe, doar erau flori gingașe...

Liberi acum, ne-am cocoțat prin copaci, ne-am tăvălit prin iarbă, iar de sus din “Dealul Bairamului” am venit de-a berbeleacul pînă jos. Nici n-am băgat de seamă când s-a înserat. Unchiul gustase și el o zi de odihnă, iar astăzi nu se mai duse la câmp, ca de obicei. Eram cu toții mulțumiți. Osteniți și flămânzi ne-am întors acasă. Mătușa nu venise încă. Unchiul începu să numere și să închidă păsările curții în cuști. Curând sosi și mătușa, îmbujorată și bine dispusă, fredonând:

“Margareto îngeraș iubit, Margareto sunt nenorocit, Margareto al meu scump odor, iubește-mă, iubește-mă, nu mă lăsa să mor.”

Unchiul se transformase însă, nu mai era cel din pădure. Supărat, palid cu mâinile-i tremurânde, încerca să-și arate nedumerirea că lipseau două găini, cele mai grase, cea moțată și cea pepită.

- Cine le fură oare, coană Eleno?

- Ia să mă slăbești Iorgule! Nu poate omul să mai respire și el nițel! Ce-ai vrea? Să mă închid cu găinile tale?

Unchiul aștepta desigur un cuvânt de regret, dar văzând-o cât era de indignată, încercă din nou să liniștească lucrurile cu obișnuitul său calm.

- Eh! Coană Eleno! Nu te supăra, coană Eleno!

A doua zi pe seară eram cu toții surprinși s-o auzim pe mătușa Bobò spunându-i unchiului că nu înțelege ce s-a întâmplat cu unul din porci, lipsă din grajd. Unchiul nici nu mănă de supărare, tot chibzuind cum să prindă hoțul. Chiar și noi ne chinuiam, cu mintea noastră proastă, să pricepem misterul. I-am fi spus bucuroși unchiului ce văzusem, dar din instinct sau din teamă ne dădeam seama că e mai bine să nu vorbim. Unei singure ființe i-am fi spus, tatei, de aceea îl așteptam cu mare nerăbdare.

Unchiul Iorgu ținea post negru, cum îl sfătuiseră părintele Costache, dădea acatiste Maicii Domnului și Sfinților Părinți, să-l bată Dumnezeu pe păcătos, iar pe el să-l izbăvească de alt rău. Dumnezeu însă, pesemne că știa mai multe decât unchiul Iorgu, ca și noi de altminteri, că găinile grase erau prinse și jumulate în grabă, apoi trimise cu clondirul de vin și cu tava de plăcinte la Madame Zotu Aglaie, prietena mătușii de taifas și oștețe. Unchiul nu i-ar fi îngăduit să se atingă de vreuna din găinile lui de rasă aduse din București, în afară de Crăciun și Paște, și poate nici atunci. Unchiul ținea toate posturile după pravilă și se mulțumea cu un ceai sau orice fiertură, oricât de searbădă și apoi pleca la câmp cu o felie de pâine și puțină apă, de aceea nu era de mirare că era slab ca un sfânt.

Știau poate și alții de porcul vândut, dar cine s-ar fi încumetat să se amestece unde nu-i era treaba? Dealtfel, cumpărăturile coanei Elena duceau banii în multe buzunare străine, chiar și unchiul ne spunea:

“Banu-i ochiul dracului!” și atunci...pe noi ne atingeau doar în treacăt supărările lor de oameni mari. Viața mergea înainte și fără noi, că eram buni sau răi, ascultători sau nesupuși, drepti în naivitatea noastră sau ticăloși, așijderea. Cu toate ghiciturile noastre, multe lucruri ni se arătau de neînțeles. De pildă, nu înțelegeam de ce unchiul e veșnic trist iar mătușa veselă și indiferentă, de ce unchiul mergea numai la câmp și biserică iar mătușa făcea vizite și se întorcea de la oraș cu pachete și daruri “de la prieteni”.

Văzându-l mereu abătut, încercam uneori să-l înconjurăm cu micile noastre atenții. Astfel, întorcându-se de la câmp într-o zi ploioasă, își scoase ghetele pline de noroi, iar noi le-am luat imediat să le curățăm. Fără a mai sta pe gânduri asupra felului cum ar fi trebuit curățate, am procedat după cum “ne tăia capul”, adică băgându-le într-un lighean cu apă le-am frecat cu o cârpă, și gata, ne-am zis noi. Muncisem zdravăn!

Scoaterea apei din puț, căratul găleților, frecatul cizmelor, limpezitul și aruncatul apei murdare cât mai departe de casă, să nu vadă mătușa....eram mulțumite! Știam că unchiul va fi bucuros, va vedea și mătușa că ne făcusem silitori, cumiți cum dorea ea. Ghetele trebuiau însă uscate. Unde să le punem, la soare, în curte? Cine să le păzească? În curte găinile zboară și se găinățează iar porcii scurmă. Ne-am hotărât să le băgăm în cuptor, așa se vor usca mai repede. Chemându-ne la masă, mătușa Bobò ne întrebă supărată:

- Da ce-ați făcut? În ce hal sunteți! Uitați-vă la Pirpirică, e un simplu motan, mult mai curat ca voi!

Am zâmbit disprețuitori că mătușa nu poate pricepe o faptă bună și ne-am dus la spălat, ca niște copii persecutați. Din cuptor începu să iasă un fum gros, greu mirositor. Pe

mătușa Bobò o izbi mirosul tocmai de pe verandă, unde așeza masa. Ca o trombă ajunsese la cuptor și scoase cu repeziciune nenorocitele ghetе fripte! La priveliștea lor începu să râdă așa de tare, cu sughițuri și hohote, încât noi, oprindu-ne în prag, rûmaserăm încremeniți. Mătușa ridica mereu în sus una din ghetе, care acum semăna cu gura unui balaur, iar cu degetul arătător, încovoiat ca un baston ne invită înăuntru. Tocmai atunci intră și unchiul, care surprins de veselia mătușii, scoase din buzunar și ne împărți melci și flori de câmp. Am început să plângem în cor! Concert nemaipomenit de râs și plâns. Domoliți de unchiul Iorgu, ne-am ocupat locurile noastre la masă, dar un nod în gât ni se zbătea și ne dădeau lacrimile.

Unchiul ne tot îndemna să mâncăm, asigurându-ne chipurile, că totul se poate repara. Era convins de intențiile noastre bune. Nouă însă nu ne mai era foame. Simțeam o mare oboseală. Doream somnul ca pe o binecuvântare. Să dormim, să uităm! Mătușa se distra și făcea mare haz de pățania noastră. Batjocura și satisfacția ei ne marea vinovăția.

- Iorgule, Iorgule! Ce hazlii nepoți mai ai, să te speli pe cap cu ei! Ce trăzniți, auzi, să bage ghetele în cuptor! Cum e turcul și pistolul!

Stai tu, mătușă, ne gândeam, simțind o scânteie de revoltă. Ne-am privit între noi cu subînțeles. Nedomolită, ca un diavol, mătușa ne împunea cu săgețile ei:

- Aaa, nu mâncați? N-aveți poftă? Vă ajunge porția de ghetе fripte? Ha, ha, ha!

- Ajunge coană Eleno! Lasă copiii, că uite, sunt amărâți, și adresându-se nouă:

- Haideți copii, mătușa glumește, culcați-vă. Am să vă spun o poveste din tinerețea mea, cu un borcan de dulceață

pe care l-am șterpelit pentru a-l dăruî unei fete foarte frumoase. Nu știam, nici nu bănuiam că dulceața era zaharisită, iar fata care-mi plăcea se va supăra...

- De ce? am întrebat noi.

- Ei, fata a crezut că astfel fac aluzie la talentul ei de gospodină, mă rog...și mi l-a spart în cap! Eram mai mare ca voi, deh! Abia un flăcăiandru. Strânși unul lângă altul, am adormit împăcați.

Am visat jivine, făpturi îngrozitoare care-și întindeau ghearele ascuțite cu intenții ticăloase...și rînjeau ha, ha, ha! M-am trezit transpirată. Am rămas întinsă, cu ochii în tavan, urmărind visul mai departe, trează fiind. Surorile mele dormeau. Din bucătărie auzi clar glasul mătușii:

- Ia vezi Iorgule, ce fac nepoții Dumitale? Poate-ți mai pregătesc vreo surpriză plăcută, mai știi?

Rîsul ei sonor ne alungă într-o clipă din pat. Am fugit până în fundul grădinii, așezându-ne turcește. Eram abătuți și un dor nespus de casă și de părinți ne cuprinse. Mătușa Bobò, deși nostimă și cu haz uneori, îi reproșa unchiului purtările noastre cu cuvintele: "nepoții Dumitale"! Unchiul făcea și el ce putea pentru noi, dar nici el nu era vesel. Găsindu-ne atât de cuminți, tăcuți, unchiul se mîhni și mai tare. Se gândi o clipă și se hotărî atunci să ne plimbe prin mahalaua tătărească. Am primit fiecare câte un coș și am pornit în excursie, mai degrabă o expediție pentru noi.

Murfatlarul de atunci era un sat bogat. Calea ferată îl despărțea în două, de o parte așezările tătărești, de cealaltă cele românești cu plantațiile viticole și pădurea. Cea mai însemnată întreprindere de stat era cu plantația viticolă, care conținea cele mai alese culturi de vie și din care se obținea vestitul vin de Murfatlar de culoarea

chihlimbarului, bine parfumat și care te “fură” pe nesimțite, după cum spuneau sătenii.

Satul tătăresc se prezenta cu totul altfel. Casele din chirpici erau mai mici, parcă turtite, cu ferestrele înguste, dosnice, iar curțile împrejmuite cu garduri tot din chirpici aveau deasupra sârmă ghimpată sau cioburi de sticlă colorată. Nu puteai vedea nimic în interiorul lor, dar odată intrat te minunai de curățenia și ordinea care domnea acolo. Pereții erau văruiți cam ca ai noștri, însă pe jos totul era lipit cu pământ galben, lins și proaspăt.

Tătăroaicele cu fața lată, cu ochii negrii mici și oblici, purtau fel de fel de podoabe în părul cănit și împletit în cozi subțiri. Unghiile erau roșii aprins, vopsite cu cîrmâz.

La olasîm, seelam! (fiți sănătoși, bună ziua) spuse unchiul intrînd. Noi, rămași în curte, am început o convorbire cu mai mulți copii tătari, care se jucau prin curte. Ne-am împrietenit repede, doar eram dobrogeni, oarecum deprinși cu limba lor, așa că ne-am înțeles fără mare greutate. Un băietan făcu cîțiva pași înspre mine și-mi spuse:

- *Giuzel cîz, ghel beninem, beșci gheöstereg en sana!*

-*Istemem!* i-am răspuns eu, întorcându-i spatele.

Atunci băiatul scuipe în fața mea și începu să zbiere:

- *Ghiaular, deliler, babanan geanâna săciaim...!*

La auzul cuvintelor injurioase devenirîm roșii de supărare și ne repezirăm cu toții asupra nerușinatului, fără să ne gândim că ei erau mai mulți decât noi. Bătaia se încinse repede, cu lovituri de ambele părți. Eram acum două tabere, cei care țineau cu noi și cei împotriva noastră. Zburau pietrele, bucățile din lemn, praful răscolit. Trebuia să ne apărăm nu numai onoarea, dar și pielea și mai aveam prilejul de a ne verifica puterea. Nici n-am băgat de seamă,

așa încinși cum eram, când am fost despărțiți și împinși spre poartă și de-acolo în stradă. Unchiul supărat ne întrebă:

- Pentru ce-ați sărit la bătaie cu tătarii? Ce fel de fete sunteți voi?

- Pentru că m-a înjurat, și nu numai pe mine.

- De ce v-a înjurat?

- Fiindcă n-am vrut să mă duc cu el, fiindcă nu m-am lăsat batjocorită. Dumneata unchiule, te-ai fi lăsat?

- Să mă las batjocorit, oh nu! spuse unchiul și căzu pe gânduri.

Îmi dădeam seama, că fără voia mea, făcusem să vibreze în sufletul lui amărăciunea traiului său neizbutit și-n afară de casă și-n cuprinsul ei. Muncea din greu, dar fără nici o bucurie. Copii nu aveau. Tovarășa lui de viață nu-l înțelegea. Tot ce agonisea cu mare trudă se risipea ușor. Oamenii îl priveau cu milă. Ce-ar fi putut face? Era oricum prea târziu. Împăciuitor și blând, lăsase timpul să treacă, și odată cu el și hachițele coanei Elena, căreia îi era veșnic cal de bătaie. Acum mergea distrat, fără să ne privească, absorbit de gânduri, cu privirea rătăcită departe în trecut. L-am tras de mânecă:

- Unchiule, unchiule!

Tresări și uitându-se la noi zise îngrijorat:

- Ce-o să spună mătușa voastră când v-o vedea în halul ăsta?

La acest gând le uită pe toate celelalte și se apucă să ne aranjeze un pic. Aveam fustele rupte, bluzele sfâșiate, eram zgîriate și murdare, cu coatele despletite și părul smuls în toiul bătăliei, însă în ochi ni se putea citi că purtam mândria triumfului! Din acest motiv am întâmpinat-o pe mătușa

Bobò cu liniştea în suflet. Ştiam ce preţuim, doar o dovedisem.

- Aşadar voi vă plictisiţi dragele mele, nu? Vă ţineţi de şotii. Ia să vă dau eu de lucru!

- Nu-i rău, zise unchiul, dar să fie ceva frumos.

- Daaa! foarte frumos, răspunse mătuşa cu gura plină.

Mă uitam la gura ei şi mă sileam să ghicesc ce mânca (numărând în gând pe degete), bomboane, ciocolată, prăjituri, cozonac sau stafide. Titi făcu un pas în faţă.

- Mătuşa Bobò, vreau şi eu bomboane!?

- Siguur! Da n-am acum, dragele mele, spuse ea. Vouă vă trebuie mai degrabă bătaie, că vă place mai mult, iar mâncare cât mai puţină, prea sunteţi neastâmpărate!

Ne uitam lung la ea şi nu înţelegeam pofta cu care se îndopa mereu.

- Ia poftiţi, să nu uit să vă dau de lucru! Ne puse dinainte trei tingiri de aramă, murdare.

- Să mi le frecaţi lună până diseară dacă vreţi să căpătaţi de mâncare!

Titi luă o tingire şi-o aruncă cât colo. Noi ne-am pus pe lucru, dar când izbuteam să curăţăm o parte, în acelaşi timp murdăream restul. Jur împejur făcusem o băltoacă şi multă murdărie. Scârbită, mătuşa renunţă la acest plan. Mila pentru noi, dar mai degrabă grija pentru aşternuturile ei o făcură să încălzească apa şi să ne trimită la spălat.

- De-acum înainte nu veţi mai freca tingiri, veţi spăla zilnic farfuriile şi tacîmurile de masă. Aţi auzit?

Am spălat noi un rând, două de farfurii, era mai nostim, mai amuzant decât tingiri. După ceva timp însă ne săturasem până peste cap de spălat atâtea farfurii. Această treabă nu mai avea nici un haz pentru noi. Ne-am dus să-i comunicăm mătuşii refuzul nostru.

- Ce, nu mai vreți? Oh, ba da, iubitorilor! De când sunteți ocupați am și eu puțin liniște.

Ne-am întors, burzuluindu-ne una către cealaltă, în fața teancului de farfurii. Însă, la vederea aspectului lor slinos ne apucă greața și revolta. Titi împinse una din greșeală, care căzu și se sparse. Pe loc ne veni o idee genială. Să le terminăm repede, să nu mai existe nici una. La un semnal le trânteam de podea. Înveseleți de-a binelea și râzând în hohote așteptam semnalul următor. Chicotele noastre, în schimb, o chemară pe mătușa Bobò. Era turbată de indignare. După o bătaie zdravănă ne târî și ne predă plocon unchiului, țipând și blestemând, de răsuna casa. Unchiul surprins, se ținu după ea, tot întrebând:

- Ce-i coană Eleno? Ce-i!

Doar seara atmosfera se liniști, iar unchiul care nu se simțea bine îi ceru soției să-i facă o frecție cu oțet, că-l dureau șalele.

- Da ce Iorgule, eu femeie slabă să-mi pun mintea cu un bărbat? Ia freacă-te singur și dumneata ca porcul `colo de ușă și-o să-ți treacă!

Ne uitam cu toții la dânsa. O femeie slabă cu greu încăpea pe ușă dar pe bietul unchi, slab și pipiriu l-ar fi putut duce în brațe ca pe un copil. La gândul acesta ne pufni râsul. Ea ne împinse afară și închise ușa. Ne-am trântit chiar în patul mătușii, de sub perna căreia alunecară, una câte una, câteva caramele. Le-am împărțit între noi și ne-am pus pe scotocit. În noaptea aceea, fiindcă unchiul era bolnav, mătușa Bobò ne spuse o poveste pe seară, înainte de culcare. Umplu buzunarul șorțului cu bunătăți și veni de se așeză cu greutatea-i pe patul nostru, dealtfel destul de lat, dar totuși neîncăpător pentru dânsa.

Eram numai urechi. Interesul pentru poveste se alătura cu cel pentru povestitor. Mătușa Bobò începu:

- A fost odatăăă..... oprindu-se puțin, cotrobăi prin șorț de unde scoase un pumn de bomboane umplute cu stafide. Ne dăruî fiecareia câte două, băgând restul în gură și ronțăind. Apoi, fiindcă le isprăvise, continuă:

- ca niciodatăăă....și iar aceeași împărțeală până le isprăvirăm pe toate. Povestea se duse pe gârlă..în schimb mâncasem atâtea bomboane încât după masa de seară ne simțeam ghiftuiți ca niște purcei. I-am mulțumit pentru generozitatea ei, iar atunci ne mai aduse niște prăjituri umplute cu cremă din miere de albine. Mătușica ne mai aduse și o cană mare cu lapte, deasupra cu un strat gros de smântână. O bău singurî mai mult de jumătate și poate ar fi terminat-o dacă Titi nu spunea tocmai atunci:

- Mi-e sete!

Mătușa își închipui imediat că face aluzie la laptele ei și umplând trei pahare ni le oferi cu grație. Am încercat să refuzăm, cerând în schimb apă, dar mătușa ripostă:

- beți proștilor, e mult mai bun ca apa!

Ce să mai stricăm vorba degeaba. Mătușa Bobò știa fără îndoială ce era mai bun, așa că am dat peste cap paharele cu lapte. Acum ne simțeam îngreunați ca niște broaște țestoase. Uitându-ne la mătușă cum venea cu un borcan cu dulceață în brațe, am strigat îngroziți:

- Nu, nu mai vrem nimic!

- Ce să vreți? N-ați avut destul? N-aveți grijă, dulceața e pentru mine la noapte când mă trezesc cu gura uscată și amară.

- Sărut mâna! Am mulțumit noi și închizând ochii am încercat să adormim. Deodată a început să mă doară burta, iar dinăuntru ei se auzea ca un fel de clipocit, așa că m-am

strâns colac ca Zorilă, câinele curții și cu genunchii la gură, covrig, am moțăit puțin. Nu-mi dădeam seama câtă vreme trecuse de când se stinsese lumina, dar o nevoie imperioasă mă sili să mă dau repede jos din pat. Closetul era în fundul curții, era noapte și toate ușile încuiate. Ce să mă fac? Abținându-mă din răputeri, ochii îmi fugeau prin casă căutând un vas, să-mi poată sluji...nimic potrivit. Trecând peste orice sfială, dădui buzna în camera mătușii. Mătușa Bobò, cu scufă și cămașă albă, îmi păru un munte de zăpadă gata de prăvălire. Până să se dea jos însă, pantalonii mei erau deja plini...În noaptea aceea nu mai apucam să ne sculăm, că imediat ne și așezam la loc pe țucal.

A doua zi, palizi și slăbiți, l-am înconjurat pe unchiul, care era bolnav. Mătușa ne făcuse o oală cu ceai de izmă și scîrbită de slăbiciunea noastră ne spuse, mai în glumă, mai în serios:

- Prăpădiților, aveți cui semăna! Ce neam pricăjit, că mi se face silă!

După obiceiul cunoscut, o văzurăm că se pregătea și plecă să prânzească și să se veselească la madam Zotu. Ne întrebam ce găină va mai fi descoperită lipsă...În pat, tolăniți alături de unchiul auzirăm o bătaie în ușă și un glas slab întrebă:

- E voie?

Un bătrînel tremurând intră și se îndreptă spre unchiul, ținând în mână o fițuică.

- Ce-i, ce dorești jupâne Slimnici? întrebă unchiul.

- Apoi ce să doresc coane, să-mi dați banii care mi-i datorați, că zău, am mare nevoie de ei.

- Îți datorez eu bani? Pentru ce?

- Cum pe ce, cucoane? Pe vin, țuică, rahat, cafea. Uite aici socotelile! Coana Elena mi-a spus să viu azi, așa că să-mi dați banii.

- Soția mea? Astăzi? Rahat, țuică? Nu se poate! Te înșeli!

- Nu mă înșel coane când e vorba de banii mei!

Unchiul rămăsese cu gura căscată, privind-l stăruitor.

- Îmi dați banii cucoane, sau nu?

- Da, adică nu...nu-i cucoana acasă. Vino mai târziu.

Se dădu jos din pat, se îmbracă cum putu și plecă. Se întoarse după un timp și mai prăpădit. Se mai mișcă de câteva ori prin casă, apoi se culcă din nou. Îl auzeam gemând. Abia spre seară se întoarse mătușa acasă. Unchiul se ridică în capul oaselor și o întrebă cu blândețe:

- Coană Eleno, datorezi bani jupînului Slimnici?

- Bani? De ce? a venit cineva aici?

- Da, a venit chiar el. Ai cumpărat vin, țuică, rahat și cafea, Eleno?

Mătușa, neplăcut surprinsă la început, își reveni repede și stăpână pe ea răspunse:

- Aș! De unde? Trebuie să fie o greșeală!

- Așa am zis și eu! spuse unchiul ușurat, mai venindu-și în fire.

Tocmai se pregătea mătușa să iasă când unchiul își aduse aminte de paguba din coteț.

- Știi, coană Eleno....începu el, dar mătușa nu-l lăsa să termine.

- Mai slăbește-mă Iorgule! Nu-mi tot vorbi de pagube și nenorociri, că-mi vine să-mi iau lumea-n cap, ajunge!

- Nu te supăra coană Eleno, se rugă el cu voce slabă.

Era “prea de tot”, ne gândeam noi înfuriați. Ce fel de om era unchiul? Erau atât de clare “manoperele” mătușii

chiar și pentru noi, niște copii. Atunci, cum de se lăsa astfel păcălit? De ce nu sărea la bătaie, să se apere, cum făcusem noi? De ce n-o pedepsea? Era oare, așa cum se vorbea, prost de bun sau un zgîrie-brînză, nevoie mare? Ne chinuiam să pricepem mai mult decât ne ducea mintea și iată că în cameră intră chiar mătușa Bobò, însoțită de jupân Slimnici.

- Să iertați coane Iorgule, am greșit! Da, o greșeală, că mai greșim și noi uneori, ce să-i faci! Se uita încurcat, când la unchiu, când la mătușa care uâmbea ca o vulpe șireată.

- Minte! Am vrut eu să strig, mințiți cu toții, sunteți oameni mari și vă mințiți între voi cu nerușinare, iar pe noi ne pedepsiți pentru fleacuri. Nu mai puteam de indignare. Mă sufoca și scârbea atâta prefăcătorie. Înțelegeam că nu trebuie să mă amestec “unde nu-mi fierbe oala”, dar am început să strig ca o aiurită :

- Nu-l crede unchiule! am vrut să adaug – nici pe ea – dar o palmă îmi închise gura și tot mâna mătușii mă zgâlțîi, zicând:

- Ai primit ce meritai, așa-i Iorgule?

- Firește, coană Eleno, firește....răspunse unchiul indispus, pe gânduri, bolborosind cuvinte neînțelese, ca pentru sine....

- Ce tot îndrugi acolo, Iorgule?

Cunoșteam răspunsul, îl știam pe de rost – nimic, coană Eleno, nimic....

Pe mine toată atmosfera asta împruțită mă îmbolnăvea. Eram, mă rog, în contradicție cu ei, dar și cu mine însumi. Începusem să pierd noțiunea de bine și rău. Unde era adevărul, unde era binele și ce era răul???

Tot universul îmi părea fără noimă. Tristețea acelor oameni, altfel, mult diferiți de părinții noștri, ne

zdruncinau. Lăsarăm jocul și nebuniile. Stăteam lângă unchiul bolnav, încercând să-l mângâiem cum puteam mai bine, să-l servim, astfel trecură zilele până la sosirea tatei și a mamei.

Ce ușurare! Ce bucurie! Când i-am revăzut, tata adusese pentru fratele lui doctorii și o carte “Viețile sfinților și a părinților mucenici”, iar pentru mătușă o cutie de bomboane de ciocolată cu cremă, de la Capșa din București și un carton de prăjituri cu frișcă. Mama îi dăruiește ea un material înflorat pentru o rochie.

Dintr-odată mătușă devenise numai “lapte și miere”, curtenitoare și zâmbitoare, cum n-o mai văzusem. Nu mai răcnea, nu mai repezea, nu ne mai lua peste picior. Minunea minunilor, se transformase într-o zână, e drept, prea grasă, iar noi, din prăpădiți și împielizați devenirăm “puii ei iubiți”. Ne pupă pe frunte, ne pofti alături, în camera ei.

-Dragă Nathali și Nene Petre, vă rog să mă ajutați. Iorgu e grav bolnav și nu vreau să rămân pe drumuri. Casa, pământul și tot ce avem rămâne nepoților. A avut el grijă să facă un testament, mie nu mi-a lăsat decât venitul, adică uzufructul, cum se spune. Adică ce venit? Să cerșesc? Să mor de foame? Mătușă plângea. Lacrimile ei în cascadă umpleau încăperea.

- Nu mai plânge, Eleno, mai bine vorbește, zise mama. Tata fu mai precis:

- Ce dorești Dumneata, coană Eleno?

Mătușă își șterse ochii și vorbi deodată răspicat:

- Să renunțați la testament sau să-mi faceți altul, să am libertatea de a-mi administra averea soțului și n-aveți grijă, mă gândesc eu la nepoți. Că și eu sunt de-acum bătrână și

cât o să mai trăiesc? N-am decât o gură, biata de mine, o singură gură....

Tata știa însă ce fel de gură are, totuși spuse:

- Eleno, nu mă interesează averea voastră. Copiii mei o să învețe carte și o să muncească. Dumneata însă ești o femeie nepricepută în administrarea averii. Te previn încă de pe acum, că dacă îți vei risipi avutul, la mine n-ai ce căuta.

Mătușa ne privi mai drăgăstos ca de obicei, spuse că i-am înveselit casa, că suntem cuminți și ar dori să îmbătrânească cu noi. Noi în schimb râdeam de plăcere, venise mama cu tata, iar restul nu mai avea nici o importanță. Um unchiul se trezise, l-am îmbrățișat, sărutându-i mâna și mulțumindu-i pentru găzduire. E mătușă am rugat-o să ne ierte și astfel ne-am luat rămas bun cu toții.

Casa cu pridvor, când am privit-o de departe, rămase străjuită de cele două coloane de la intrare, cu drama dinlăuntrul ei.

Noi am pășit în viața obișnuită, vacanța era pe sfârșite, în curând începea școala și trebuia să părăsim micul nostru rai, excursiile pe dealuri, plimbările prin lunci și grădini, toate acele jocuri în mijlocul naturii cu băieți români și tătari.

Acasă nu mai trebuia să ne purtăm ca niște domnișoare, cum pretinsese mătușa. Înveșmântate cu o flanelă și un pantalon, în picioarele goale, eram nestingherite la jocuri. Ne împrietenisem cu copiii țăranilor, care nu se mai sfiau să ne întovărășească. Mi-aduc aminte cu ce poftă schimbam franzela noastră pe boțul lor de mămăligă. Când eram poftiți să ne așezăm la masa lor, rotundă și cu picioare joase, la mijloc cu o mămliguță caldă și ceapă strivită, ne

simțeam onorați ca Pașa. Mâncam cu mare plăcere, cuprinși deodată de-o poftă, care de multe ori ne lipsea acasă.

Într-o după amiază de toamnă târzie, am dat împreună cu tovarășii noștri de joc o reprezentație de teatru cu piesa: “Unchiul iorgu și mătușa Bobò”.

Am ales un băiețel slăbuț pentru rolul unchiului, iar pentru cea a mătușii am recurs la un șiretlic obișnuit. Am luat din casă câteva perne, ne-am făcut o burtă din ele, iar în buzunare, în loc de bomboane câteva pietricele.

Noi dădeam replicile și suflam ce ar fi trebuit spus, ca unele ce cunoșteam bine repertoriul piesei. Când am ajuns la scena “Iorgule, când te-oi lua de două picioare și te-oi svârli peste gard”, hohotele de râs izbucniră din toate părțile. Era un succes general. Deodată se produse însă o tăcere subită. Mătușa Bobò, cu bastonul ridicat, venea gîfîind. La vederea ei toți ne împrăștiase, care încotro. Auzise și văzuse destul, că prea era înfuriată. Se plânse mamei că era batjocorită și am făcut-o de râs în tot satul. Uitând brusc de noi o întrebă pe mama:

- Nathalie, n-ai ceva mai ca lumea de mâncare, că tare prost mă simt astăzi?

Mama îi puse dinainte tot ce avea. Scotocindu-se prin buzunarele șorțului, scoase niște bani, îi numără și-mi spuse:

- Du-te și cumpără bere, repede!

Mama se opuse.

- Nu se cade Eleno, nu vreau să văd copilul meu la cârciumă!

- Ei aș, ăștia nu mai sunt copii, și pe dracu îl bagă în sperieți. Hai, nu te mai boldi la mine și cară-te, că mi-e sete....

Eu plecai imediat, nu atât de hatârul mătușii, ci de dragul berii, îmi plăcea și mie. Pe drum mă gândeam la unchiu, bolnav și singur...

A trecut din ziua aceea un an. Se sfârșise demult vacanța ! Închisesem casa de la țară, dînd-o în grija unei familii de țărani prieteni. Sosiți la Constanța, am fost dați la școală.

Timpul scurs între școală și casă ni se părea foarte scurt. Deh!....mai crescuserăm și odată cu înălțimea parcă și mintea se mai ascuțise.

Din când în când mătușa Bobò venea la oraș pentru cumpărături. De cum o vedeam, știam că trebuie să mâncăm mai puțin la masă, sau chiar deloc, ca să ne putem îndopa la cofetărie cu mătușa. Banii proveniți din vânzarea porcilor și găinilor îi cheltuia cu larghețe, transformându-i, ca deobicei, în tot felul de dulciuri. De aceea o escortam veseli și gălăgioși, de întorceau trecătorii capetele după noi, privind cu zâmbete statura monumentală a mătușii, urmată de piticii din poveste. M-am întrebat de multe ori de ce se mai complica cu noi? Poate fiindcă noi îi duceam pachetele numeroase și grele, sau pur și simplu nu voia să fie singură pe stradă... Probabil și una și alta, nu era mai puțin adevărat că toți eram mulțumiți, noi care ne delectam din belșugul de prăjituri, mătușa care-și asigura rezervele.

După plecarea ei, ne soseau din când în când scrisori. Aflărăm cu această ocazie că unchiul era mereu bolnav, că nu mânâncă, că slăbește mereu. Mici comisioane, făcute de părinții noștri, le erau trimise prin cunoscuți. Înspre primăvară o telegramă îl chema urgent pe tata. La citirea ei, brusc se îngălbeni, rostind:

- S-a sfârșit....bietul Iorgu !

Am înțeles imediat. Se sfârșise totul pentru sărmanul meu unchi, murise acolo, singur, departe, amărât.... Seara am închis ochii, să-l pot revedea și să-i aud vorba blândă și împăciuitoare: “Coană Eleno, coană Eleno, iartă-i pe copii!”

Odată cu el, parcă murise și o parte din copilăria noastră, dar amintirea i-o purtam neștirbită în sufletul nostru. Legatura cu satul, dar mai ales cu mătușa era ruptă, cele familiare erau rătăcite. Credincios făgăduieli date, tata nu reclamă nimic și nu se băgă în treburile mătușii. Cu procura sa, care o împuternicea să legalizeze prin Tribunal acte de vânzare sau închiriere, mătușa începu a ne ocoli. Acum o înconjura familia Zottu, dar iată că într-o zi, la vremea prânzului, am avut surpriza – aproape uitasem de ea – s-o vedem intrând pe poarta principală pe mătușa Bobò. Am salutat-o cu toții politicoși, dar nimeni nu-i oferii locul, ca altădată. La invitația mamei se așază, refuzând mâncarea, spre uimirea noastră. Pentru altceva venise. Tata începu discuția:

- Ce mai e nou Eleno ? Cum merg treburile ?
- Nu-i vorba de treburi, Nene Petre...
- Ia, s-auzim!
- Apăi, știi Dumneata.....pământul nostru, cele opt hectare nu mai aduc mare lucru. Nu mai e Iorgu să-l lucreze. Aș vrea să-l vând...

Tata o privi acum lung, în ochi, urmărindu-i gândul. Ea lăasă pleoapele în jos și continuă:

- Nene Petre, vreau să construiesc, sau să cumpăr un cavou. N-aveți nici voi unde să vă îngropați morții. Să fie al familiei.

- Mulțumesc, spuse tata, folosește-l Dumneata!

- Parcă-l fac pentru Dumneata?! îi întoarse vorba...pentru amărâțul de Iorgu, că l-am îngropat ca pe un calic. Să aibă și el din toată agoniseala lui măcar un loc de veci. Într-o zi, și eu....cine știe? O podidi plânsul. Tata întrebă:

- Ai cumpărător pentru pământ?
- Am, Nene Petre!
- Poate ai și găsit cavoul pe care să-l cumperi?
- Și..., spuse dânsa.
- Bine. Vrei să mă ocup eu de treaba asta?

- Nu te obosi Nene Petre, am pe băiatul Aglaiei Zottu, care-i notar și care mi-a făcut actele. E un schimb foarte avantajos...dau un pământ necultivat și neîngrădit, hăt departe și iau un cavou cu grilaj din fier forjat, cu bancă, cădelniță, felinar, cu loc pentru coroane, știi tu, boieresc. Ai să-l vezi...

- E și-n formă de tort, te pomenești? întrebă Titi.

- E în formă de nuia, cu care o să te ating imediat, să-ți piară pofta de răs...

Plecă grăbită, însoțită de tata până la poartă. În urma ei am răs iar cu poftă, ca pe vremuri. Mult mai caraghioasă ne apărea acum, cumpărând cavouri în loc de prăjituri. Mare ne-a fost mirarea, când, după câteva luni, mătușa ne vizită din nou. Acum ce-o mai fi?... ne întrebam curioase.

- Vreau să inaugurez cavoul! îi spuse tatei. Fac un parastas pentru sufletul bietului Iorgu, care dacă n-a mâncat pe săturate în lumea asta, să mănânce barem pe cealăaltă.

- Eleno, e curată nebunie!

- Nu mă întrerupe, Nene Petre, lasă-mă să-mi descarc sufletul! Vreau să înfrumusețez mormântul, îi fac și un monument cu o statuie de marmură albă, cum am văzut la București, la Sfânta Vineri, și să depun o jerbă cu flori pe

mormânt. Dar pentru toate astea îmi trebuiesc bani...că așa-i credința strămoșească. Vând grădina de zarzavat, Nene Petre, afară de case. Ce zici?

- Ce zic eu? Dacă vrei să mă asculți, nu mai vinde nimic și nu mai cumpăra nimic, vezi-ți de treaba Dumitale, că vremurile astea....

- Vai de mine, am vândut deja Aglaiei Zottu și bărbatului ei....ce prieteni, comori nu alta, țin la mine, mi-au și dovedit!

Tata se enervase, își luă pălăria și plecă lăsând-o trâncănind. Mătușa, care simțise supărarea tatei, i se adresă acum mamei:

- Nathali, cu bărbații ăștia trebuie să fii de fier! Ia exemplu de la mine! Dar tu, vai de tine, n-ai mintea mea.... O să te mănânce friptă bărbatul și copiii, o să vezi! Ascultă-mă pe mine, că te învăț de bine, până nu-i prea târziu.

- Dumneata vinzi, că ai ce vinde...noi, în afară de casa asta nu mai avem nimic, doar ști că după război am pierdut tot. Fetele au crescut, merg la liceu, le trebuiesc atâtea, taxe și iar taxe.

- Păi vezi, ce-ți spun eu, dacă nu m-ascuți...he, he, he, am eu experiență destulă, nu glumă. Ce, nu muncesc destul, nu sunt econoamă?

- Ești, dar nu cu tine....

- Uite cum.... ai trei sticle de untdelemn? Ascunde-le și după un timp le scoți și spui că le-ai cumpărat. Banii sunt ai tăi, ai priceput? La fel faci cu zahărul, făina....

- Cum?? zise mama.

- Hei, vezi, îți place să trăiești ca o roabă și să-ți cerșești până și banii de tramvai. O femeie ca tine nici că merită altă soartă! M-am dus! și o zbughi pe ușă.

Când se întoarse tata din oraș îi ceru mamei să n-o mai primească.

Cîțiva ani n-am mai auzit de ea. La țară ne arsese ră casele și tata fu silit să vîndă locul. Se prăpădise totul, ca și cum n-au fost... Nouă ne rămăneau amintirile, cu parfumul inocentelor noastre glume, copilăria petrecută în satul Murfatlar ne pecetluise sufletele cu sentimente de neuitat. Nimic din tot ce fusese odinioară nu mai exista, viața ne schimbase pe toți, crescusem, iar în rezervatele domnișoare de azi cu greu mai puteai recunoaște zburdalnicia copii de atunci. Dar nu numai noi ne schimbasem ci și mătușa Bobô. Cheltuielile exagerate, vânzările ei fără rost, investițiile nesperioase, o aduseseră în sapă de lemn, sărăcise de tot biata femeie. Cavoul, pentru care cheltuisese atîția bani cu transportul și înhumarea osemintelor unchiului Iorgu, înfrumusețarea cu monument și statuie, inscripțiile și parastasul bogat, erau acum proprietatea unei familii cu stare... Mătușa, mereu somată, era amenințată cu aruncarea osemintelor la groapa comună. Casa ajunsese o ruină. Vînduse mătușa cam tot ce avea căutare, pe rînd grajdurile, fînețele, cotețele, curtea era părăginită, unde muncise unchiul Iorgu, gospodărint atîția zeci de ani, iar locul îl acoperiseră gunoaiele și mărăcinii. În situația asta mătușa se gîndi să mai vină pe la noi, oferind tatei ce mai rămăsese, adică zidurile...propunerea fiind transmisă de soțul Aglaiei Zottu, ca un apel la bunătatea și milostivenia tatei. Tata le răspunse: “ De ce n-o luați la Dvs? Nu aveți copii, iar această prietenă sfătuită de Dvstră și acum ruinată și-a revărsat ani de-a rîndul dărnicia asupra familiei Dvs.”

Familia Zottu refuză categoric, ca niște șobolani care locuiseră pe corabie cîtă vreme le era existența asigurată, iar acum fugeau cît mai departe cu puțință de locul

sinistrului. Astfel ajunse bătrâna mătușe la un azil de bătrâni....

Am auzit vorbindu-se prin casă de această situație nenorocit a ei și m-am hotărât s-o revăd. Am cerut tatei bani pentru prăjituri, explicându-i ce aveam de gând să fac și cu încuviințarea lui am pornit să caut căminul cu pricina. Am mers în sus pe strada Mangaliei până la barieră. Acolo se despărțeau mai multe drumuri, unul ducea spre cimitirul "Eternitatea", așa că pe această cale trebuia să apuc. O emoție fără nume mă stăpânea și un moment am vrut să renunț. Cartonul cu prăjituri din mână însă îmi șoptea mereu: înainte, tare se va mai bucura mătușa...

Ajunsă în fața căminului mă cuprinse din nou sfiala. Era o clădire jerpelită, cu camere mici, neîngrijite, cu o curtică strâmtă. De data asta nu mai puteam da înapoi, îmi spuneam în sinea mea. O mulțime de bătrânele mă înconjură, împingându-mă înainte, cu ochii ațintiți la cartonul cu prăjituri. Mergeam automat, rostind numele mătușii.

O femeie mai tânără, probabil îngrijitoarea, îmi deschise o ușă. După ce am intrat m-am oprit puțin căutând-o cu ochii. Ea mă văzuse demult și mă aștepta, zicându-mi:

- Hai apropie-te, mi-ai adus prăjituri...ce bine! Dă-le încoace! Și începu să le mânânce în grabă, explicându-mi:

- Știi, atât de puțin se mânâncă aici, că pot să zic, aproape murim de foame. Te-am văzut de la intrare și acum toate o să-mi ceară, trebuie să le termin degrabă. Nu uita data viitoare când îmi mai aduci să vii pe seară, să nu te vadă toate.

Mi-era grea de tot inima. Încercam să-mi domin simțămintele, lacrimile îmi umeziseră ochii. Mi-am mușcat

limba. Mă impresionase mizeria în care o găsisem, sau slăbiciunea ei, ori amintirile care o legau de copilăria mea...Mi-am amintit brusc de “Les petites vieilles” de Baudelaire și parcă m-am mai liniștit. Nu mai știu ce-am bîiguit, ce-am promis, dar plecând de acolo aproape am alergat până la cimitir, unde în singurătate am putut plânge prelung, înăbușit.

Mătușa Zenobia - Zoșò

Era sora mai mare a tatei și număra cam șaizeci de ani când am cunoscut-o mai bine. Primitoare, blândă, iar tactul ei o făcea tare agreabilă, de aceea ne adunam la dânsa cu mare plăcere. Unchiul Iancu o luase din dragoste și-i păstra și acum o afecțiune curtenitoare, nu neglija niciodată “marile și micile atențiuni”, sau vre-un compliment care știa că i-ar fi putut face plăcere.

Odată cu venirea primăverii scotea din buzunare mici și gingașe buchețele parfumate, pe care i le oferea mătușii cu un gest și un cuvânt galant, bine simțit. Mătușa măgulită, le primea surâzătoare, roșind puțin ca o adolescentă, îmbrățișându-l cu dragoste.

Când ne întâlneam cu unchiul Iancu, înălța din umeri, bombându-și nișel pieptul, luând o ținută cât mai impunătoare, chiar marțială și pe loc debita o poveste din tinerețea lui, cu ofițeri și subalterni, manevre și lupte, în care cel mai strălucit personaj în fapte și spirit era, bineînțeles, chiar dânsul. Noi îl ascultam interesați, de multe ori amuzați sau chiar mirați de îndrăzneala atâtor fapte....cavalerești. Numai fiul lor, adică vărul nostru era sceptic, asculta cu indiferență, căscând câteodată provocator.

- Tată, dar asta ai mai povestit-o odată și parcă era altfel...

Urma o reprimadă și o “explicație” mai puțin amuzantă, ă n timp ce noi, cu batistele la buze și cu ochii plecați, încercam să ne ascundem râsul, ca niște mironosițe prefăcute, simulând că ne ștergem nasul.

Atunci apărea mătușa cu un borcan de dulceață, bineînțeles făcut de dânsa și ne oferea pe rând, după vârstă, la toți cu îndemnul:

- Hai, nu vă mai jenați ...

- Zozò, ai mâncare destulă ca să-i oprim pe nepoți la masă? întrebă unchiul Iancu.

- Desigur, mon ami!

Iar Ionel, vărul, ne șoptea îndatoritor:

- Domnule! Niște sarmale în foi de viță cu smântână, să te lingi pe dește și un Cotnari să dai cu căciula în dulăi să se audă pân la Giurgiu, ca pe timpu....cui, bre?...aha, ca pe timpul lui Dabija Vodă a lu Eminescu.

Uite așa începea întrecerea, odată chiar ne-am îmbolnăvit încercând să-l concurăm ambițioși pe Ionel, care mânca mult și cu poftă, dar și cu o mare eleganță în mișcări, tot întrerupând snoavele unchiului și confuziile mătușii, care deh, uita cu ușurință, dar și cu o grație inconfundabilă.

- Va să zică, tu Fulvia vrei să te muți cu serviciul la Institut?

- Nu Fulvia mătușică, eu vreau să mă mut.

- Ah! așa e, îmi zâmbea ea cu gândurile în altă parte, rugându-mă să fiu îngăduitoare cu memoria « senescenților », cum îi plăcea să spună.

- A votre santè, madame! ridică unchiul paharul, ștergându-și apoi cu gesturi mărunte și cochete mustața cam stufoasă.

- Fulvia, spune-mi acum te rog, de ce vrei să te căsătorești atât de tânără? Eu nu-ți vreau răul, ba am să-ți fac un dar de nuntă, de exemplu rufăria și rochia de vizită, ce zici?

- Oh, mătușă Zozò! Nu-i vorba de mine, ci de Marina. Dânsei va trebui să-i faci cadoul.

- Dragă Zozò, interveni unchiul, să te pregătești pentru amândouă, azi Marina, mâine Fulvia, poimâine Elena. Cred că va veni și rândul lui Ionel...

- Adică ce, vreți să mă goniți de la casa voastră? Vi s-a urât cu mine? protestă Ionel în glumă.

- Da, așa e, murmură mătușa Zozò zâmbind, oferindu-ne cafelele...

- Copii ! rosti unchiul, când am cunoscut-o pe Zozò eram proaspăt locotenent, venisem tocmai de la Saint-Cyr din Franța și aveam o misiune de recunoaștere în munți. Aproape de un izvor m-am dezbrăcat până la brâu să mă răcoresc și să beau apă rece, când...de sus dinspre partea cabanei începură să cadă câteva pietre, apoi o avalanșă însoțită de strigăte și glume. Am pornit glonț în căutarea « inamicului », care parcă intrase în pământ...

- De frică, tată...

- La naiba de frică! De admirație fiule! Tu nu semeni la frumusețe cu mine și mai puțin la temperament...

- Slavă Domnului! șopti ca pentru noi Ionel.

- M-ai găsit numai pe mine, care citeam liniștită o carte! spuse mătușa.

- O carte? Dar ce carte! Tristan și Isolda! Mi-am zis atunci « iat-o pe Isolda mea » și n-am greșit deloc. Uite, suntem bătrâni dar sunt recunoscător pentru tot ce mi-ai dăruit. Vă doresc și vouă să fiți bătrâni și fericiți ca noi...

Ionele, uiți că ești gazdă? Umple paharele repede, dragul meu!

- Să trăiești tată!

- Aa, nu fiule! Aici, în casa asta toată lumea cinstește mai întâi stăpâna! Pentru mama, mătușa și scumpa mea Zozò! A votre santè, madame! Închină unchiul din nou paharul.

În acea atmosferă caldă, de ospitalitate și bună înțelegere, cu paharele închinat și golite cu mare însuflețire, o plăcută moleșală mă cuprinse și ca prin vis auzii glasul mătușii :

- Ce zici Iancule, să merg la doamna Dimcea? Sunt poftită la o carte.

- Oh, nu draga mea, eu nu te pot însoți și Ionel va conduce fetele, nu te las singură și apoi nu preferi să stai cu mine? Întrebă unchiul, sărutându-i mâna cu o galanterie de vasal.

- Bine Iancule, desigur...

Mătușa își relua locul pe canapea. După vre-un sfert de oră se ridică și ieși. Apăru cu pălăria pe cap, geanta la braț, punându-și mănușile.

- Zozò, da unde pleci? Întrebă unchiul surprins.

- Am uitat să-ți spun Iancule că sunt poftită de doamna Dimcea la un ècartè.

- Dragă, da mi-ai promis că rămâi cu mine!

- Daaa? Te rog să mă ierți Iancule, se înțelege că nu mai plec..

Își scoase cu gesturi lente pălăria în fața oglinzii și-și aranjă părul. Unchiul veni în spatele ei, urmărind-o cu ochii în oglindă, o cuprinse pe după umeri și o întoarse spre noi, luând-o de braț.

- Când mă gândesc că o întâmplare m-ar fi putut arunca în nesiguranță și nenorocire...trebuie să vă povestesc și vouă!

- Cu coloneleasa? Las-o baltă, tată!

- Fetelor, tratați-l cu indiferență pe flecarul meu de fecior. Am să vă istorisesc cea mai ciudată întâmplare din viața mea.

- Sunt sigur că le-ai mai spus-o!

- Ssst! șopti mătușa, ducând degetul la buze.

- Ei bine, dragele mele, fără să mă laud, eram un flăcău chipeș, isteț și îl mai aveam și pe « vino-nco.. » De la cea mai în vârstă femeie până la cea mai tânără, nu-mi rezista niciuna. În cercul meu de prieteni eram supranumit « irezistibilul ».

- Are dreptate Iancu, spuse șireata mătușă, nu i-am rezistat nici eu!

- Dragă, tu constitui ceea ce e statornic și bun în viața mea, dar am avut o perioadă nebună, nebunia trecutului meu, ca toți tinerii cu rangul, pregătirea și averea mea.

- Ei hai, dă-i drumul »irezistibilule « - se amestecă iar în vorbă Ionel, stârnind râsul.

- Tu taci Ionel, ai fost crescut de mama ta, cea mai educată femeie, dar dovedești niște apucături...

- Nu te poți abține tată, dar de ce o faci răspunzătoare numai pe mama? De la tine n-am nimic?

- Nu te supăra unchiule, spune-ne mai bine povestea.

Da, întâmplarea aceea m-a pus într-o situație în care puteam să-mi pierd liniștea, onoarea, capul, inima și...gradele.

- Și fericirea de a mă avea ca fiu, nu-i așa tată ?

- Ei da, fiule...și ceea ce numești tu « fericirea de a te avea », auzi colo!.. Cum vă spuneam, îmi plăceau toate

femeile, una pentru că era inteligentă. Alta fiindcă avea grație, cealaltă ochi frumoși, cea de colo nuri și picioare lungi..și așa mai departe. Una mă înduioșa prin modestie, alta mă tulbura cu îndrăznelile și nebuniile ei. Totdeauna luam și lăsam după bunul meu plac, aveam totuși morala mea, originală, dacă vreți. Nu eram o lichea și nici ceea ce se cheamă un seducător fără scrupule!

În clipa aceea sbărnăi telefonul. Mătușa ridică alene receptorul și spuse cu alint « Alo, da » după care urma un alt da și « desigur Profiro », iar după o pauză « mai târziu draga mea, la revedere ».

- A fost Profira, nu dragă? De ce nu i-ai spus că nu te duci, să n-o faci să te-aștepte degeaba!

- Să aștepte, dragul meu, ea nu așteaptă niciodată la modul serios pe cineva. Este cu totul de prisos să fac caz de persoana mea, spuse mătușa cu aerul cel mai nevinovat din lume.

- Păi fiindcă tot nu te duci...

- Desigur dragul meu, spune-mi mai bine dacă nu dorești un lichior?

- Oh! E bine venit, acceptă unchiul Iancu. Zo, tu ești întotdeauna o zână fermecătoare...

- Tată, dumneata faci ca negustorul de mărunțișuri care își umple taraba cu vechituri și încearcă să păcălească cumpărătorii.

- Iar tu ești o mică jigodie a mea, care latră noaptea la lună, ca să-i afle misterul, nu?

- Povestește-ne unchiule mai departe...zise Elena.

- Nu-i așa Fulvia? adăugă mătușa.

- Elena, mătușă, o corectă ea.

- Așa e draga mea Eleno, dar n-are importanță, nu?

- Așadar, nevasta colonelului meu, o frumoasă brunetă și plină de draci, se îndrăgosti peste noapte de mine, ca să nu spun de la prima vedere. Într-o zi m-am trezit cu ea acasă, cerându-mi nici mai mult nici mai puțin decât să-i comunic colonelului că sunt hotărât să mă căsătoresc cu dânsa imediat ce va fi liberă, sub pretext că așa îmi dictează onoarea.

Vă închipuiți că în viața mea mai întâlnisem tot felul de femei excentrice, dar asta, în ciuda frumuseții ei, mi se părea cea mai absurdă din toate.

« Doamnă – i-am răspuns – n-am nici un motiv să procedez astfel și nici cea mai mică intenție și dorință să mă căsătoresc.»

« Ai s-o faci, ori de nu, mă otrăvesc chiar aici, pe loc! » și scoase o sticlă din poșetă.

Ce era să fac? Mă zăpăcisem cu totul, dar ca să câștig puțin timp și să cuget bine, m-am așezat și am rugat-o să facă la fel. Ea a refuzat, plimbându-se înfuriată de la un capăt la celălalt al camerei ca o panteră, gata să mă apuce în brațe. O priveam cu coada ochiului și mă gândeam că altul, poate în locul meu, ar fi fost fericit de focul și nebunia, de turbarea ei. Atât de nemaipomenită mi se părea toată întâmplarea, că dacă n-aș fi avut-o în fața ochilor mei în carne și oase cu acest temperament vulcanic, aș fi putut crede că visez...

- Într-adevăr tată, zise Ionel.

- Dar cu totul fără nici un sens, decât poate cel al sângelui, poate, spuse sora mea cea mai mică.

Doar mătușa Zenobia privea undeva departe, cufundată în vechi amintiri, zâmbind cu o mască impenetrabilă, obsedantă, dar ridicolă.

- O luminiță se aprinse deodată în mintea mea, continuă unchiul Iancu. Îl știam pe general, unchiul meu dinspre mamă, ca pe o persoană cu bun simț și autoritate. La el trebuia să alerg imediat. Zis și făcut. Am sărit drept în picioare și înclinându-mă reverențios în fața doamnei, ca un ofițer berbant ce eram, îi spusei plin de emoție :

- Doamnă, va fi precum doriți! Într-o oră exact voi fi la Dumneavoastră! Parol, pe cuvânt de onoare!

Atitudinea mea hotărâtă, deși îmi tremura involuntar glasul, cred că a impresionat-o. Fără un cuvânt deschise ușa și plecă. În urma ei, zbuciumat și încă uluit, am alergat în stradă și sărind în prima trăsură liberă spusei birjarului :

- Iute, mon cher, un pol pentru Dumneata dacă mă duci ca vântul și ca gândul și-i dadui adresa generalului Miclăușeanu.

- Ca vântul și ca gândul Coane!...dar oricât de repede alergau caii, de se opreau trecătorii și se uitau lung la noi, neastâmpărul și învâlmășeala minții mele mă făceau să mi se pară că stau pe loc. Încurcam soluțiile, iar o ieșire plauzibilă, rezonabilă tot nu găseam, vechile mele experiențe se contraziceau rând pe rând acum, ca niște palide amintiri. Timpul însă fugea odată cu iuțea nerăbdării mele. Mai aveam 55 de minute, acum 54, și tot uitându-mă la ceas mi se desprinsе brățara. Enervat o băgai cu ceas cu tot în buzunar, numărând în gând minutele. Ajuns în fața casei, strigai birjarului :

- Așteaptă-mă!...și dădui buzna înăuntru. Mă opri numai în fața generalului, ca scos din minți.

- Unchiule, sunt pierdut, salvează-mă!

Bietul om privi mirat spre mine și în jur, să vadă ce primejdie grozavă mă aștepta și cum nu văzu decât mutra mea jalnică îmi porunci să mă așez, lucru ce l-am făcut

imediat după atâta tensiune, fiindcă mă simțeam cam la capătul puterilor. Am vrut să vorbesc, dar el îmi făcu un semn cu mâna, invitându-mă să tac și să stau liniștit. Sună, ceru două cafele tari și o sticlă cu coniac. După ce turnă licoarea îmi aprinse o țigară regală, mă pofti să vorbesc, recomandându-mi :

- Avec du calme mon fils, bien tranquillement!

Băui pe nerăsuflăte paharul cu coniac, mi-am mai turnat unul și în fine povesti totul pe franțuzește, adăugând că-mi dădusem cuvântul să fiu prezent la ea într-o oră.

- Bine! spuse unchiul, mă voi duce eu. Hereusement ton oncle vit encore, c'est bien de la chance pour toi, mon garçon.

- Dar e foarte primejdios, unchiule!

- Fii liniștit băiete! ..am luptat eu cu un inamic mult mai periculos, nu degeaba port medalia de onoare.

- Sună și plecă însoțit de ordonanță în camera de alături să se îmbrace cu uniforma. Apoi apăru cu epoleți de fir de mătase, cordon cu pafta, decorații și mănuși albe.

- Aoleo, în mare ținută unchiule!

- Bineînțeles, nepoate, nu e vorba de căsătorie?...și zâmbindu-mi galeș izbucni în râs.

- Haide, haide, nu mai face mina asta de adolescent. Te asigur că totul va merge bine. Curaj!

Mă bătu amical pe umăr și ieși. La poartă se sui în birja care mă aștepta și curând l-am pierdut din vedere.

Am folosit atunci un somnifer și mă culcai pe canapea...dar nici un calmant nu mă putea liniști, dară-mi te adormi. Am așteptat ca prostiț. Într-un târziu am simțit încă de la colț înapoierea generalului și am ieșit înainte. El mă luă de braț și-mi spuse, arătând cu mâna spre birjar :

- Plătește omului acestuia cum se cuvine, ți-am făcut treaba!

- Unchiule, cum să-ți mulțumesc!...și într-un elan de mare duioșie i-am sărutat mâna.

- Ei, ei, suntem bărbați. Vino mai bine să-ți povestesc, merită!

Chicoteam amândoi ca două fete de pension ascultând o anecdotă picantă.

- Uite, zise unchiul, când m-am anunțat doamnei tale am fost primit cu toată considerația știind că veneam din partea ta, dar când i-am spus că în locul tău eu sunt acela care voi face totul să obțin favoarea de a mă căsători cu dumneaei, în virtutea dragostei pe care i-o port « coup de foudre », a părut dezamăgită, chiar furioasă. Mi-a spus fără nici un menajament că sunt bătrân și că ei îi trebuie un bărbat tânăr și bine. Am salutat-o atunci foarte reverențios, cerând permisiunea de a mă retrage.

Acum, băiete, pleci imediat la țară iar eu voi aranja aici situația ta, la regiment. Ești bolnav de rinichi, ai interese familiare urgente, în fine, am eu grije de tot și de toate...

Știu că v-am plictisit, dar datorită tacticii și înțelepciunii acestui militar de rasă am scăpat de marele meu bucluc. Ce clipe am trăit eu, dragii mei, ce clipe, că uite nu le uit nici până azi...

- Unchiule, îți mulțumim pentru povestea asta așa de instructivă și mulțumim și mătușii pentru masa cea bună și gustoasă, dar s-a înnoptat, trebuie să plecăm, stăm departe.

- Cum? Nu se poate! Ionel, ia mai umple paharele să le închinăm în cinstea mamei tale.

- Ba și tineretului, tată!

- Da, tineretii, această floare rară, care din păcate se ofilește repede.

- Ce rău îmi pare că plecați, v-aș mai fi povestit și altceva...

Începurăm cu toții să râdem fără nici o stinghereală. Vorba lui Ionel, cunoșteam toate poveștile unchiului Iancu, cele din război ori altele senzaționale în toate amănuntele lor, care uneori se contraziceau, alteori se completau surprinzător de pasionant. Nu puteai ști dinainte ce întorsătură măiastră poate să-i dea unchiul la un moment dat. « Niculăiță Minciună » - cum spunea Ionel – însă în general toate erau pe același calapod, singură broderia varia. Ne gândeam uneori, oare de ce ținea unchiul să-și îmbospăteze mereu aceste amintiri, numai ca să ne impresioneze sau să se întinerească pe sine măcar în poveste...

Gata de plecare, am căutat-o pe mătușa Zozò să ne luăm rămas bun. Ce surpriză am avut văzând-o iar cu pălăria pe cap, cu geanta sub braț și cu mânușile cele noi în mână.

- Iancule, spuse ea în modul cel mai natural cu putință, plec și eu cu fetele să le conduc și să iau puțin aer. Ți-am pregătit infuzia de mușețel pentru inhalație, vezi să te învelești bine!

- Zi, ai să vii repede?

Eram la poartă deja când am auzit-o pe mătușă adăugând :

- Iancule, dacă întârzii, să ști că sunt la Profira Dimcea, la un ecarte...

Gata să mă urc în tramvai, am observat că-mi lipseau cheile. M-am întors în grabă să le iau. Unchiul nu mai era în casă iar Ionel plecase. L-am căutat la bucătărie și la pivniță. Am auzit un zgomot ciudat prin prăvălie și am coborât să văd ce este. Unchiul avea la picioare un maldăr

de lemne de foc și cu un drug de fier prăvălea prăvălea altul și-l despica în două. Cum mă uitam la următorul, frumos așezat și care-și aștepta rândul, unchiul tresări surprins :

- Ce vrei? Ce s-a întâmplat?
- Mi-am uitat cheile...bîgui eu.
- Știi, spuse unchiul ca o scuză, făc puțin sport, să mă mai mișc.

Am fugit repede afară, cu un sentiment nelămurit, de oarecare jenă și tristețe.

Mătușile Florentina, Margareta, Antonia

Toate trei, surorile mamei, erau cele mai « autentice » mătuși cu putință.

Pe Florentina o poreclisem « Felicia », după străduința ei de a ne explica cum trebuie să trăim să fim fericiți ca în « Dacia Felix ». Ne spunea cu o seriozitate maximă – parcă o văd și acum – că se poate găsi măcar mulțumire sufletească chiar și în lucrurile mărunte, fleacuri cum le ziceam noi.

- Oh, nu copii, fleacurile nu sunt de disprețuit, căutați-vă fericirea cu orice preț!

Deși n-o puteam contrazice, poate și din lipsă de experiență, ni se părea mătușa cea mai exagerată și între noi ironizam « fericirile Feliciei ». « Înțeleapta și econoama mea soră! » așa o numea mama, dar noi o consideram de-a dreptul zgârcită.

- Uite așa fetelor, dintr-o bucățică de rahat de doi centimetri, să știți să tăiați niște pătrățele așa de mici pentru musafiri nepoftiți sau nu și să spuneți că v-au rămas de la cozonaci!

Lingurițele ei de dulceată erau atât de mici și pe jumătate goale încât nu simțeam gustul dulciurilor, iar boabele de vișine le alegea din borcan pe cele mai mici, deși avea borcane și cu boabe mari. Deseori o tachinam și încercam s-o determinăm să se rușineze, dar mătiușa Felicia nu se sinchisea pentru atâta lucru, ne zâmbea ștrengărește, cu mulțumirea omului sigur pe sine și care știe să se chivernisească. Ceaiul îl servea cu două cubulețe mici de zahăr, iar dacă mai cereai îți răspundea politicos :

- Mestică, mestică, zahărul e la fund! Fiți fericiți și cu atât dragele mele că fericirea nu stă în cele câteva boabe de dulceață sau zahăr, mari sau mici, ci în obținerea mulțumirii sufletești, fie și cu puțin.

Mătușa Felicia nu avea nuanțe, predicile ei, morala, proverbele sale erau fără deosebire de rang sau vârstă pentru toți câți aveau vreo legătură cu dânsa.

- Ei, copii...fericirea stă în modestie și cumpătare! Cuvântul vine de la latinescul *modestus*, cel care vorbește de sine fără orgoliu cu un aer modest, dar nu ipocrit, adică un om cu pretenții modeste. Fecioarele de obicei sunt timide, adică modeste, ne zicea ea, au pudoarea modestiei și nu a vanității, aceasta adaugă ceva meritului tău funciar. Omul, susținea dânsa, e ființa cea mai modificabilă dintre animale. Nu era o femeie savantă, ci una moralistă, în sensul bun, franțuzesc. Cumpătarea, spunea ea, înseamnă să fii stăpân pe tine, calm, cu sânge rece, chibzuit, rațional. Tata era un om care proceda cu multă cumpătare, căci toată viața lui a fost înfrânată, potolită, tihnită, mediocră chiar, dacă vreți, o viață între bine și rău dar nu dincolo, cum zicea neamțu ăla antichrist. E adevărat că o literatură mediocră e insuportabilă, dar voi nu vreți să fiți niște literate, ci niște fete cinstite, de bună condiție, doar nu, mă rog, niscaiva prințese care au mult și vor tot mai mult...acele fâțe vor face diaree de atâta bogăție!

Dar în ciuda filosofiei cumpătării și modestiei, când vedea banii i se aprindeau ochii de bucurie, se lumina la față, se agita, se înveselea, sau dacă era cazul se întrista, ba chiar se întâmpla să-și piardă, mă rog, cumpătul....

Banii îi economisea cu mare râvnă, îi cheltuia, aș putea spune, cu durere, înnodând ciorapul « pară peste pară » și cred că ar fi fost un excelent ministru al finanțelor

românești. Alerga biata mătușă distanțe mari pe jos fără să pună la socoteală pingelele rupte, oboseala, timpul, numai pentru a nu cheltui cu tramvaiul pe care nu-l putea suferi și ne suspecta de prost gust auzind șlagărul : »Du-mă-acasă, măi tramvai.. »

Ne obișnuisem să o vedem modest îmbrăcată, aproape jerpelită. Știam că trăise în sărăcie și se luptase aprig cu ea, poate de aceea prețuia cel mai mic bănuț. Când îi auzea pe legionarii lui Codreanu ca vor să trăiască în sărăcie ca *Dromihete* strâmba din nas, numai ea știa de ce. Părinții o măritaseră fără să o întrebe cu primul pretendent numai pe motiv că nu ceruse zestre. Dimpotrivă, pentru că era foarte frumoasă, el îi făcuse la căsătorie o brumă de trusou.

Unchiul « Herr Direktor », cum îi spuneam noi fiindcă avea mania de a dirija pe oricine cu o disciplină rece, soldățească, îi simpatiza pe nemți și, deși vorbea prost germana, încerca să ne instruiască pe noi :.. »eins, zwei, drei, vier... ». Ca director într-un minister ar fi putut s-o ducă mai omenește împreună cu mătușa și cei doi copii, un băiat și o fată, dar după teoria mătușii trebuiau să se mulțumească cu puțin. Unchiul cheltuia aproape tot ce câștiga pe chefuri și băutură. Ne povestea nu știu ce dragoste sau aventură nenorocită din tinerețe, dorind să-și justifice patima la un pahar de băutură, dar ce puteam noi să credem despre un astfel de om care nu-și putea înfrîna beția. Orice eveniment constituia pentru el un motiv de băutură, fie el vesel sau trist.

Ne întâlneam rar cu el și mătușa, doar în perioada de vacanță. Pe celelalte două mătuși, singure amândouă, care veneau să locuiască cu noi scurte perioade, le vedeam mai des.

Nana, pe numele ei adevărat Antonia, ne era cea mai dragă dintre toate mătușile. Nu ne cerea niciodată nimic, chiar dacă eram gata să-i împlinim orice dorință. Mică de statură, slăbuță, blândă și bună dar tristă, se pricepea să facă de toate. Aproape crescuserăm pe mâinile ei fiindcă vibra ca o mamă. Se descurca la gătit ca și la cusut, găseam un sfat sau un lucru trebuincios, la ea alergam la nevoie. Soțul mătușii Nana murise. Se căsătorise pe la 15 ani cu un bărbat în vârstă de 50. Acesta o dusesse la Paris în voiaj de nuntă, dar o lăsase văduvă de timpuriu. Celor care insistau ca mătușa să se recăsătorească sau să-și refacă viața le răspundea cu încetineală, trăgănând vorba până ce toți, plictisiți, renunțau. « Vreau să-l urmez pe Domnul! » spunea ea cu modestie, dezarmându-i astfel chiar și pe cei mai insistenți. Nu i-am înțeles complexele niciodată. Avea două slăbiciuni, biserica și brodatul. Mătușa Nana era foarte evlavioasă, plină de smerenie, dar nu bigotă. Știa pe de rost liturgia din fiecare duminică, iar în biserică îngîna încet corul cu o voluptate cucernică. « Heruvimul » și « Acteionul » le învățasem de la ea. Învățasem să cântăm « Cuvină-se cu adevărat » și fiindcă ne ducea pe la parastase cântam și noi « Doamne miluiește! » sau « Fă odihnă veșnică adormiților tăi... » cu vocile noastre pițigăiate, de te umfla râsul, dar mătușii îi făcea plăcere. La parastase mergeam bucuroși fiindcă primeam colaci și colivă. Nana se ducea și la priveghiul morților, la înmormântări, spunea că « ..asta-i datorie creștinească », însă pe noi morții ne speriau și nu ne duceam, eram pe atunci prea fragezi sufletește în fața morții.

- Ce datorie Nana! Îți place să plângi? o tachinam noi.

- Poate, dragele mele, dar nu-i numai asta, în fața morții nu există deosebiri între oameni ca în societate, sentimentul

egalității și libertății îl simțim în fața ei din plin. Este un adevărat confort spiritual a ceea ce însemn eu, biata de mine...

- Nathali, îi spunea mamei, ar trebui să lași fetele să meargă cu mine la îngropăciune, astfel ar învăța și ele că omul e trecător ca o frunză și s-ar sili să trăiască întru Domnul!

- Doamne ferește, ce idei mai ai și tu! se îngrozea mama. Este prea trist acolo ca să știe toate astea de pe acum. Tu ar trebui să te supraveghezi, ai o manie, de asta îți zic să te măriți, cred că în acest fel o să-l slujești mai bine pe Domnul.

- Păcătuiești Nathali, am să mă rog miercuri la slujba de seară pentru tine ca Mila Domnului să coboare asupra casei tale, să te lumineze cu lumina sfântă. Doamne! se închina mătușa : Iartă pe păcătoasa ta!

Camera mătușii era de o simplitate monahală. În afară de un pat și un dulap de haine nu avea decât un iconostas căptușit cu pluș roșu, care se uzase de atâtea îngenunchieri. Sus, într-un fel de vitrină închisă cu un cristal, se înșiruiau icoanele îmbrăcate toate în argint.

Mătușa broda până târziu noaptea, iar banii căpătați pentru aceste minuni de broderii erau destinați bisericii pentru trebuințele cultului religios. Ar fi socotit o impietate să-și cumpere o rochie cât de modestă, cu toate că noi îi ziceam că ar fi avut nevoie, garderoba fiindu-i cam uzată, deși foarte curată și îngrijită. Rochiile ei negre și tot ce asorta la ele nu erau pe placul ochilor noștri tineri, fermecați de coloritul viu al florilor din grădină. Nana avea totuși, de pe vremea călătoriei la Paris, mătăsuri fine și catifeluri necusute încă.

Nu s-ar fi îndurat să croiască una pentru dânsa, totuși într-o zi am zărit-o cusând cu înfrigurare un veșmânt lung de mătase grea, culoarea aurului. Desfăcut complet într-o parte, putea fi ușor îmbrăcat; mânecile în formă de aripi aproape atingeau poalele, o centură de catifea violetă, lungă și lată, susținea tot corsajul. La această rochie brodă mătușa niște buchete de violete de Parma, lucru care-i luă zile, chiar săptămâni întregi. Nu ne puteam face o idee precisă despre destinația ei. Rochie de bal? Pentru cine? Era de la sine înțeles că Nana, care mergea fără să întârzie la biserică și cimitir, nu s-ar fi dus nici în ruptul capului la un bal. « Nu-mi place dezmațul, stricăciunea, ne spunea ea, feriți-vă copii de tot ce ar putea întina sufletele voastre neprihănite, fugiți de destrăbălare ca de Diavol! »

De Necurat, pesemne, fugea și ea sârmana, înarmându-se cu credința creștină, și cum funcționarii Domnului pe pământ erau preoții, ea încerca să le câștige bunăvoința. Mătușa îi cunoștea pe toți, se închina în fața lor, le oferea flori pentru altar, considerându-i ambasadori ai Domnului, dar atât. Pe noi ne obliga să le sărutăm mâna. Veneau în fiecare zi de întâi a anului cu botezul și la sărbătorile mai de seamă, în afară de slujbe speciale, ca sfeștania sau parastasul. Mătușa îi primea, îi onora, îi asista pe timpul slujbei, puneu jăratecul și tămâia în cădelniță și primea cea dintâi binecuvântarea preotului după ce săruta Evanghelia, dar atât. Orice nevoie a bisericii era discutată și executată aidoma de un comitet de doamne mai credincioase și evlavioase, care se intitula cam pompos « Surorile întru Christos ale Maicii Domnului ». Dacă, de pildă, acoperământul Sfintei mese se rupsesse și trebuia înlocuit, cucernicile doamne alergau din casă în casă cerând miren timer din parohie obolul lor. Odată sau de două ori pe

an mai organizau și un bal cu tombolă, unde orice obiect, fie el cât de vechi, putea fi valorificat. E adevărat că mătușei Nana nu-i plăceau aceste « coconițe boite », ea fiind sobră și singuratică, dar fără să vrea, prin intermediul preoților venea în contact cu ele.

Astfel află de dorința bisericii de a oferi un veșmânt nou Sfintei Filofteia și pe dată se și pusesese pe lucru. Voia ca acest dar cusut de mâinile ei dăruit din toată inima să fie fără asemănare, ca o capodoperă de iscusință, desăvârșită prin asceză, așa cum Domnul era socotit de dânsa ca înțelepciunea spirituală desăvârșită, iar lumea de dincolo o luminează veșnică, sfântă...

Își alege culoarea, garnitura și croiala acestei odăjdii, casule sau paramente cum le numeau catolicii, care trebuia să fie o minune, o splendoare. Într-adevăr, când a fost gata, exclamațiile de admirație și uimire, fascinația noastră au satisfăcut din plin osteneala ei smerită. Cu mare grijă împachetă mătușa sfântul dar pe care îl executase și putându-l cu flori, vin și tămîie porni spre biserică, ca o adevărată artistă.

Mătușa Margareta, căreia noi îi ziceam « Micki Maus » pe scurt Mausică, era domnișoară de măritat cu toate că trecuse de mult de vârsta de 30 de ani. Înaltă, zveltă, bine făcută, cu pielea albă și subțire, cu păr negru și bogat, avea trăsături fine și era destul de cochetă, poate chiar prea mult, mai ales că acum vroia să se mărite din nou.

O admiram din multe puncte de vedere, dar îi observam și unele defecte. S-ar fi putut recăsători demult, dar refuzase, sub diferite pretexte, multe partide. Era mult prea pretențioasă. Când venea la noi la Constanța vara, toate o supărau. Trenul a mers prea încet, conductorul n-a fost destul de politicoș cu ea, gara prea mică și pe deasupra

neîngrijită pentru un oraș maritim, de altminteri adormit, levantin, murdar, cu case mici fără stil. Camera pe care o pregătisem pentru ea era fără confort, iar noi toți, afară de tata, cam demodați...în fine, nimic care să-i placă. Nici Marea Neagră nu era pe gustul ei, nu semăna cu Mediterana, pe care o văzuse de mai multe ori.

O auzeam uneori dojenind-o pe mama :

- De ce faci, Nathali, astfel de treburi care să-ți păteze mâinile? Nu te poți lipsi de dulceața asta de nucă? Cumpără-o de la cofetărie!

Frumoasele mâini ale mătușii Margareta se terminau cu degete lungi și subțiri de pianistă, cu pielea subțire și unghii îngrijite întotdeauna. Seara, după aplicarea unei unsori speciale la care ne uitam foarte curioase, le îmbrăca cu mănuși și așa dormea până dimineața. Titi spunea că ar fi trebuit să se facă artistă de cinema.

Îi trebuia timp mătușii pentru pregătirea de noapte. Noi băteam la ușa ei și o rugam să ne permită să stăm cu dânsa de vorbă – asta era pretextul – cu toate că pe noi ne interesa îndeosebi aplicarea și manipularea diverselor perii și unsori ținute în borcănele și sticlute care umpleau măsuta ei de toaletă. Eu mă spălam cu apă rece la cișmeaua din curte, dar îmi plăcea grozav să văd cum Mausică avea un ritual întreg de îndeplinit pentru înfrumusețare. O bucățiță de vată era înmuiată într-o licoare cu miros de ananas – zicea Fulvia – plimbată apoi foarte ușor pe o porțiune a obrazului, după care urma altă vată până când obrazul era șters și curățat perfect. Apoi, cu degetele mijlocii ale ambelor mâini, făcea masajul ochilor, al frunții, al pomeților și gâtului. Pe urmă se ungea cu pomada de noapte. Pierirea părului fusese dinainte făcută, așa că urma îngrijirea mâinilor, cu tot dichisul.

Dimineața, alte operațiuni de conservare și înfrumusețare, că pe noi ne cam plictisise, cu toate că o admiram. Sigur e că, Mausică în mod obișnuit nu părăsea odaia înainte de a-și fi pus la punct totul cu meticulozitate, de parcă l-ar fi citit pe Ovidius privind îmbrăcămintea, coafura și sulemeneala. Când apărea, era nu numai încrețită cu fierul, dar și boită artistic, cum zicea chiar dânsa. Cum eram curioasă din fire, am încercat și eu într-o zi. Mi-am procurat un dop de plută și cu flacăra chibritului l-am înnegrit. Cu același chibrit, scuipând în negreală ca s-o fac mai ușor de întins, mi-am trasat niște sprâncene arcuite până la tâmple, ca Maus. Împrejurul ochilor mi l-am încondeiat, accentuând negreala într-un clarobscur, mai ales înspre coada ochiului. Cu creionul roșu mi-am vopsit buzele, și nu pentru prima oară, apoi înfășurând un șal la brâu, m-am dus să arăt și celorlalte transformarea mea. A fost un mic entuziasm general. Atunci îmi trecu o idee prin cap, că tot era Maus plecată la biserică, să-i încercăm toate pălăriile și să probăm rochiile, oricum, cine ne-ar fi putut împiedica? Eram de capul nostru, părinții erau la țară, mătușa la biserică, așa că hai să profităm de libertate!

În camera mătușii Maus răvășisem totul, dulapurile, valizele, cutiile cu pălării erau răsturnate în mare neorânduială. Rochiile pe care le îmbrăcam pe rând nu ne plăceau, ne stăteau rău, pălăriile însă aveau ceva personal, chiar pretențios împodobite cu pene, cu panglici și flori, cu forme care mai de care mai caraghioase, ne arătau când nostime, când nepotrivite pe capetele noastre. Ne îmbrăcau nu numai fruntea ci ne acopereau și nasul. Cu gâteliile mătușii pe noi, țineam cum ne pricepeam poalele lungi ale rochiilor care măturau podeaua. O petrecere, deh, ca la bal...

Dar ceasul bătut de douăsprezece lovituri. Nu mai era timp de pierdut, era vremea prânzului și puteam risca să fim surprinse în dezordinea și hărmălaia creată. Am strâns totul la repezeală, cum ne-am priceput și noi, chiar dacă rochiile arătau cam mototolite, le-am așezat la locul lor. Am întâmpinat-o pe Maus la poartă. Pășea grațios, cu o figură inspirată, ca și cum ar mai fi auzit încă îngerii cântând... La întrebările noastre, ne povesti că la biserica catolică, deși strâmtă și fără strălucirea celei din București, adică Sfântul Iosif, slujba la Sfântul Anton a fost divină.

- Ce cauți la catolici, Maus? Nu ești ortodocșă ca noi?

- Adică, în loc să mă închin în mod civilizat, să mă las călcată și înghiontită? Apoi au ortodocșii pe Sfântul Anton?

- Dar ce-ți trebuie sfântul ăsta?

- Auzi ce întrebare! Nu știți că destinul femeii este căsătoria? Sfântul ăsta face minuni!

- Un moment, s-o chemăm și pe mătușa Nana, am rugat-o noi, poate sfântul ăsta s-o ajute și pe ea...

Împreună cu Nana ne-am așezat pe banca din grădină și am continuat discuțiile religioase.

- Sfântul Anton este patronul fetelor nemăritate, doritoare de un cămin, iar celor care-i onorează cultul, le este prielnic.

- Și? Mai departe?...

- Stați să vedeți! O fată rămasă nemăritată postea și se înălța în rugăciune către Sfântul Anton să-i netezească și ei drumul spre cucunie. Dar se vede că, ori vroia sfântul s-o încerce, ori nu i se împlinise sorocul de măritat, că nu i se arăta niciun pretendent. Cuprinsă de amărăciune, într-o zi trânti statuia sfântului cu putere și o făcu țândări. Lovise

însă fără intenție pe un credincios care se închina pe aproape. Simțindu-se răspunzătoare pentru rana pe care i-o pricinuisese, ea îl îngriji cu atâta abnegație, încât după un timp se căsătoriră, împlinind astfel minunea Sfântului Anton!

- Curată trăzneală, spuse Nana. Auzi, să mergi la biserică să capeți un bărbat? Doamne iartă-mă! Se închină indignată, apoi se adresa lui Maus :

- Margareto, dragă ești pe un drum greșit! Greșit ți-ai ales și biserica, care ți-e străină de suflet și neam. Greșit ți-e și scopul urmărit. Bisericile strămoșilor noștri nu sunt bune? Vrei să te măriți? E treaba ta, nu a Domnului, mărită-te și lasă sfinții în pace! Ești o eretică involuntară!...apoi privi cerul albastru, rece și senin.

- Apropos de căsătorie, spuse tata tocmai venind înspre noi de la poartă, parcă auzise sfârșitul conversației noastre, am o partidă bună pentru una din voi cu un om de treabă cu un copil și le salută ceremonios cum obișnuia.

- Sărmanul copil, zise Nana.

- Nu din capul locului, Nene Petre, răspunse Maus, eu nu iau un văduv!.... strâmbând din nas de parcă ar fi fost vorba de un soi de om dintr-o altă specie de mamifer.

A doua zi dimineață, fiind o zi însorită, ne aflam cu toții afară, în curte și în grădina noastră, a copilăriei mele, cel mai fermecător loc din toate proprietățile tatei. Pe o mare suprafață plantase pomi mulți, așezați simetric, iar în mijloc lăsase un pătrat mărișor pentru flori, astfel încât să poată înflori în fiecare sezon altele, o adevărată feerie. Iarba deasă și grasă îmi plăcea s-o ud mai toată ziua, iar vița de vie, ridicată pe uluci de ambele părți, îmbrăca gardul cu o

mantie verde ruginie, însuflețindu-l parcă, așa cum văzusem într-un tablou de Renoir.

Îmi amintesc cu duioșie că din toată grădina, un pom mi-era cu deosebire mai drag. Era un vișin bătrân cu trunchiul gros și cu pielița subțire și lucioasă, pe care se urcau primăvara furnicile. Avea o corană imperială, acoperind un colțișor tainic unde îmi plăcea să visez, mângâiată și protejată de umbra lui misterioasă și de parfumul florilor. Câte dimineți luminoase, câte după amieze liniștite, câte înserări fermecate n-am trăit culcată în iarbă la picioarele lui contemplând cerul printre frunze și ramuri, ca printr-o dantelă măiastră. Mi-era drag în fiecare anotimp, chiar și iarna, dar mai ales primăvara, împodobit cu florile lui albe de părea nins. În fragedă copilărie mă cățăram cu viteză până la cea mai înaltă ramură să privesc de sus curtea, sau să scap de bătaie după vreo pozna.

Acum venisem să visez trează, asemuindu-mă cu vreo zîină ca în povestea « La belle au bois dormant ». Sub el Nana broda, Maus citea, iar noi leneveam fericite prin iarbă în acele înserări tipic dobrogene. Eram în vacanță și număram în gând câte zile binecuvântate de Dumnezeu ne mai rămâneau până la începerea școlii...

De ce trece timpul?...vorbeam între noi. De ce nu rămânem așa cum suntem acum? Oare vom fi și noi așa ca Nana sau Maus?

Odată trecu un grup de țigani pe stradă privind înspre noi. Una mai bătrână deschise poarta și se apropie de noi.

- Dați ceva la baba să vă ghicesc, să vă spui norocul, zise ea și ne zîmbi cu un șirag de dinți sclipitori. Hai ducă, se adresă mătușii Maus, pune un gologan în palma asta pentru baba și ți-o zice viitoru coană, se adresă și Nanei, că frumos mai coși, cum n-am mai văzut, zău,

pupați-aș mănușițele astea. Mi-oi da ceva d-ale gurii că-s cam lihnită de foame și întinse mâna spre Nana să-i ia paraua.

- Ești creștină? Atunci nu știi că norocul e în credința noastră în Dumnezeu? Așteaptă aici, o să-ți aduc ceva să mânânci.

Eu o urmăream cu privirea pe Nana, puțin întristată, așa era ea, nu era nimic de făcut pentru ea, dar pentru ceilalți constituia un izvor nesecat de bunătate și ajutor. În timpul ăsta, bătrâna țigancă îi spunea mătușii Maus :

- Vai de mine, Cocioană, ce să zic, vai de mine, na! Să mă trăznească, zău, ăl de sus dacă mint, ce văd eu aicea e lucru mare....

Ce vezi? întrebă Micki, așa o mai alintam noi pe mătușa Maus, dar care se ținea cam departe de țigancă. Hai că mă plictisesc!

- Aoleu! Nu te supăra Cocioană pe baba, ascultă aici la mine, frumoaso! Un noroc mare te urmărește, uite și o cumpănă, linia vieții e întreruptă...dar ce noroc, să nu mă mișc d-acilea, să moară mama, uite, un bărbat ți se arată, cazi la cucunie, hai mulțamește pe baba, ce mână băftoasă ai! Pune biștari sau ceva mangoți, și scuipând în palma pe care o șterse apoi prin păr, continuă să se minuneze.

Micki-Maus sări ca arsă, dezgustată. Îmi făcu semn s-o urmez, în casă îmi dădu bani pentru ghicitoare, vreo 20 de lei, dar și ordinul s-o scot imediat din curte că i s-a făcut greață. Între timp, Nana îi adusese pâine, mâncare și niște vechituri de-ale ei, pe care le înfunda în sacul babii. Am condus-o la poartă și i-am întins banii mătușii Micki. Atunci, bătrâna țigancă mă privi lung, cântărindu-mă și-mi spuse :

- Am să-ți ghicesc și ție, frumoaso, să mă ții minte! De la tine nu-mi trebuie nimic. Ia întinde palma, să vadă baba, și fiindcă șovăiam, mi-o apucă, o privi îndelung și spuse domol :

- N-ai bafta mătușă-ti, dar vei avea ce n-are ea, adică trei copii, ține minte, trei copii! Două drumuri îți desparte calea. Vei merge puțin pe primul, dar pe celălalt mergi până la capăt. Să trăiești, frumoaso! și plecă.

Am rămas în poartă, dusă pe gânduri până m-am auzit strigată. Atunci, abia atunci, închizând ușor poarta m-am înapoiat, dar vorbele bătrânei îmi stăruiau în urechi și în cuget. Două drumuri, trei copii...Deci voi avea copii? Dar eram eu însumi un copil. Îmbărbătată de această nedesmințită realitate mi-am regăsit tovarășii de joacă.

- Ce ți-a mai îndrugat țiganca, de ai mutra asta? mă întrebă curioasă Micki.

- O să am copii și Dumneata nu, îi spusei simplu.

- Mare pricopseală, ai copii ai griji, necazuri, cheltuieli, uită-te la maică-ta! După care plecă. M-am dus direct la mama și pentru prima oară m-am întrebat dacă era fericită că ne are. Câte griji are cu noi, câtă muncă? Dar Nana? Ar fi iubit mai mult copiii ei decât biserica și sfinții?

M-am amintit că într-o zi căpătasem în dar o cățelușă albă, pufoasă, cu ochi inteligenți și cu o limbă ca o petală de trandafir. Când a scos-o tata din palton și mi-a dat-o și-a acoperit ochii cu lăbuțele și a stat așa multă vreme. Numai după ce am mângâiat-o prelung, drăgăstos, a consimțit să ne privească pe rând și să schelălăie, să latre dureros, ca să ne arate că se simte străină și că a fost despărțită de ai ei. Noi am îndrăgit-o imediat și ne-am războit pentru prietenia și încrederea ei. Am botezat-o Lilly. Cu o diplomatie demnă de admirat, ne primea darurile, pe rând și fiecăruia îi

mulțumea cu ochii și cu coada...Mare ne-a fost mirarea, când am descoperit că Lilly stătea într-o dimineață cu patru puișori, care sugeau înghesuindu-se la țâțele ei. Știam că barza aduce copii, ea îi crește...și alte povești pentru copii. Acum însă, când misteriosul fenomen se petrecuse chiar în casa noastră, cu Lilly a noastră, am rămas curios surprinse, chiar mirate. Cum se întâmplase? Unde-i ascunsese de nu i-am văzut? Titi ne zise că i-a ținut în burtă. Ne-am pipăit iute burțile. Am putea să ținem și noi pui? Bine, dar pe unde i-a scos? Cu cuțitul, ca la pești? Desigur, prin blană, spuse Șon. Am plecat spre Micki să vedem ea ce spune. Cum auzi una ca asta se și supără :

- Iată ce le preocupă pe Dumnealor! Ăsta e un secret al naturii și o să-l aflați când vă veți mărita!

- Dar dacă nu ne mărităm, putem să ne fecundăm și noi ca Lilly, să avem copii?

- Auzi ce cuvinte! Asta ar mai lipsi! Apoi, neliniștită de întrebările noastre, se duse să vorbească cu mama. Am rămas cu convingerea că nici ea nu se pricepe, și parțial era adevărat. Atunci am plecat s-o căutăm pe mătușa Nana, ca s-o întrebăm. Iată ce ne-a răspuns :

- Dragele mele, Sfânta Fecioară l-a purtat pe pruncul Isus în pântec, cum ați văzut la Lilly, iar apoi l-a născut în iesle.

- Știm, asta de Crăciun! Dar cum se naște? Toate fecioarele nasc?

- Ei, dargă, astea sunt fapte dumnezeiești, pe care voi încă nu puteți să le înțelegeți. Cum să vă explic Sfânta Trinitate? Luă două cărți de mărime egală, care aveau o cruce pe copertă, ni le puse în mână zicând :

- Iată Vechiul Testament, cu facerea lumii și aici Noul Testament cu nașterea lui Isus. Dacă sunteți atât de

curioase, citiți-le! Apoi să-mi spuneți și mie ce-ați înțeles! și șoptind ca pentru sine, Doamne ce curioase, noi eram altfel.

În curte îl întâlnirăm pe moș Ioachim plivind florile, cu luleaua în gură. Preocupați cum eram de naștere ne-am îndreptat spre el cu întrebarea :

- Știi cum se fac copiii moș Ioachime?
- Ei, asta-i bună! Ba bine că nu, răspunse moșul.

Atunci l-am înconjurat :

- Cum?
- Vedeți semințele astea, când le-am pus în pământ au rodit. Iată florile!
- E destul de greu să înțelegem...am spus noi pe gânduri.
- He he! râse moșul, nu zic că-i ușor!

L-am privit mult pe moș Ioachim cu luleaua lui, dar ne-am jenat să-i spunem că toată explicația lui nu lămurea misterul, că florile și semințele lui nu seamănă cu puii lui Lilly. Probabil că așa sunt toți oamenii mari, fac pe grozavii cu noi....

Se sărbătoreau în vara aceea 50 de ani de la reanexarea Dobrogei la Patria Mamă. Micii vânzători de ziare, desculți și zdrențăroși, alergau pe străzile centrale oferind trecătorilor ziarul local « Dobrogea Jună » împreună cu alte ziare din București, care comentau evenimentul. Copiii cu ziarurile strigau în loc de semicentenar *semicincantenu* spre hazul mulțimii care încerca să-i corecteze, fără succes însă...

La sărbătoare venise guvernul, corpul diplomatic și marii demnitari. Pe străzi nu mai era nici un loc liber din

cauza cordoanelor și de gură-cască. Porniți să vedem și noi sărbătoarea asta mare, am ajuns cu greu până la colțul străzii Mangaliei. Trupe în haine de paradă, organele de ordine, jandarmeria, străjerii ocupaseră toate răspântiile. Ni se ordona clar – Înapoi! – dar noi ne-am strecurat spre strada Mircea, iar de aici drumul spre bulevard era liber.

Am coborât mai multe trepte spre parcul Cazinoului, spre promenada mării, mare care se întindea în clipa aceea liniștită ca o oglindă. Cu toată distanța care ne despărțea de de tribunale oficiale, așezate la dreapta și la stânga Cazinoului, ce erau înțesate de ofițeri, puteam vedea destul de bine. Pe dig, unde fusesem de mai multe ori și unde se găsea pavilionul avansat în mare, un grup sclipitor de ofițeri din garda regală o înconjurau pe Regina Maria. Ea era îmbrăcată în voaluri albe filfăind în vânt și înaintând în sunetele marșului regal și al uralelor entuziasmate ale mulțimii. Abia ajunși la tribună, defilarea începu cu mare fast.

Întâi defilă marina, decorată cu cordoane cu fir și epoleți auriți, ținând în mâna dreaptă, înmănușată în alb, săbiile, pe ale căror tășuri sclipea, cu nuanțe de foc, soarele de dimineată, încât privitorii începură să aplaude frenetic.

Urmă cavaleria, cu tunici roșii prinse în găitane, căciuli cu egretă, pânăș și cizme de lac cu rozetă, ca să cunoască care e fața, ca o ironie la adresa ofițerilor. Deși erau foarte eleganți, toată atenția publicului se îndreptase cu totul justificat asupra cailor. Puternici și mândri, cu coamele și cozile în vânt, păreau niște zmei din basme. Cu pielea lucioasă ca mătasea, albi, roșcați, suri, cu gleznele subțiri, în pași savanți de defilare, caii stârniră admirația și aplauzele tuturor. Au trecut apoi, în goană de atac, infanteria, tancurile, vânătorii de munte – care nu știam ce

caută la mare – iar la sfârșit obuzierii, artileria motorizată și crucea roșie.

Trecuse demult ora prânzului când ne-am înapoiat acasă, cu mintea plină de Feți-frumoși, eroi din întâmplări vitejești. Seara o nouă defilare. De data asta fără strălucirea și pompa celei dintâi, de dimineață, dar cu feeria înserării, lăsând liberă imaginația și visul. Defilarea la lumina torțelor ne-a făcut să trăim o pagină de adevărată istorie românească.

Lăsându-mă purtată de visare mă imaginam în altă viață, din alt secol, într-o viziune romantică la Roma, Atena sau în Egipt, într-o piață pe un rug sau într-un templu slujind o zeităate păgână și purtând o făclie, ca în proza eminesciană.

Mătușa Maus ne spuse :

- Nu stăm în casă în seara asta, e prea frumos. Îmbrăcați-vă să mergem la Mamaia!

Ne-am împrăștiat, grăbindu-ne să ne mai împopoționăm nițel, deși nu trebuia să ne grăbim deloc. Până se va îmbrăca Musică....dar un neastâmpăr și-o mare poftă de petrecere se zvârcolea neostoit în noi. La apariția mătușii într-o rochie bogată, transparentă, albă, prinsă într-un mănunchi de flori pitorești, ne-a scăpat, fără să vrem, o exclamație de admirație prelungă. Cu coafura ei înaltă și cu rochia vaporosă, arăta surprinzător de tânără, o priveam abia recunoscând-o : Oau! Se transformase și ea, ca orașul nostru, într-o paradă. Poate ne fermecase și noaptea aceea caldă, cu cerul plin de stele, de mici diamante spre care se înălțau, așa ni se părea nouă, în rugă copacii grădinii noastre, împletindu-și ramurile. Într-un autobuz neacoperit, în formă de barcă, am făcut drumul spre Mamaia, în timp

ce vântul indiscret ne înfășura și ne alinta, se juca cu buclele noastre.

Mătușa Margareta, înfășurată în blana ei luxoasă, privea departe, cu gravitate. Noi întorceam capetele când spre dreapta urmărind plaja și marea, când spre stânga, unde luna plină se oglindea în lac, luminându-l până departe, astfel că domnea o pace ireală.

Cazinoul din Mamaia, cu cele trei terase suprapuse, clocotea de lume, impunându-se cu arhitectura sa modernă. Două orchestre, așezate la cele două extremități, cântau pe rând, având cei mai iscusiți violoniști. Ospătarii cu gulere albe alergau grăbiți și îndemânatici ca niște jongleri, căutând să satisfacă toate gusturile publicului, destul de numeros. Nu am găsit nici o masă liberă. Am rămas în picioare privind perechile dansând. Mătușa era uluită de zgomot, de muzică, de ritmul dansului, ușor lasciv.

Brațul ei l-am simțit înțepându-mă pe umăr, împingându-mă încet și așa am coborât pe plajă, de unde am urcat alte trepte spre podul care înainta în mare. Ajunși la capătul lui am avut o senzație de pace interioară. Ne-am așezat pe trepte, noi pe cele inferioare unde apa mării clipoceia unduitoare până la picioarele noastre, mătușa pe cele de sus, aranjându-și înfoiata rochie.

Furnicarul Cazinoului se vedea de departe ca o piesă de teatru cu păpuși, însă aici pe pod plutea un farmec pe întinderea fără cuprins a mării. Ne simțeam atât de bine, atât de fericite, încât ne-am fi dorit mereu această clipă. Conversația celorlalți trecători nu ne stânjenea, fiecare trăia pentru sine, în eternitate.

Mătușa Margareta își scoase tabachera fină din aur, luă o țigaretă și așezând-o cu tact în țigaret își căuta

chibriturile, când, deodată o flacără se aprinse lângă noi, oferită de o mână bărbătească și o voce sonoră spuse :

- Please Madam, do I disturb you?

- Not at all, thank you! spuse mătușa și-și aprinse țigara. Nu se întoarse și fuma liniștită, noi în schimb, cu riscul de a trece drept necuviincioși, ne-am întors privirile spre cel care vorbise. O siluetă înaltă, sprijinită de balustradă, se aplecă spre noi curtenitor. Ochii vii, zâmbitori, ne priveau bine dispuși.

- Do you allow me seating with you? se adresă din nou mătușii, scoțând la rândul său țigările.

- Please Sir, răspunse dânsa, but I don't speak well English! Peut-etre parlez vous francais, monsieur? Ce serais tellement plus facile pour moi.

- Oui, madame, avec plaisir! Astfel conversatia se lărgi. Acum înțelegeam și noi, deprinși de acasă cu limba franceză, pe care mama cu surorile ei o învățaseră de la maicile « Notre Dame de Sion ». După ce se stabiliră raporturile dintre toți, cavalerul nostru se prezentă cu un nume străin, agreabil și anume Jerome Ferrari, de origine franceză după mamă și italian după tată. Studiase la colegiul « Roberts », apoi o universitate din Anglia, era bine situat, elegant, plăcut, înalt și zvelt, părea mai tânăr decât vârsta pe care ne-o comunicase, într-un cuvânt, ne cucerise pe toate. *Chausseur* desăvârșit, ne-a făcut cu glumele și istorisirile sale, să petrecem cea mai agreabilă și plăcută seară.

Nici nu era de mirare! Acest « prince charmant », cum îl consideram noi, făcea parte din corpul diplomatic al legației italiene, pe care o însoțea la serbări. Într-un târziu ne-am ridicat să plecăm, el însă ne întovărăși, cerând permisiunea de a ne oferi înghețată și prăjituri. Mătușa

refuză politicos, motivând că riscăm să pierdem ultimul autobuz. Atunci o rugă pe Maus să-i acorde cel puțin favoarea de a ne conduce cu mașina proprie. Până să zică ceva mătușa Margareta, noi am aplaudat bucuroase. Sorții erau de-acum deciși, zarurile aruncate, așa că se împlinea destinul mătușii mofturoase...Nu mai putea strâmba din nas și nici obiecta ceva, după veșnicul ei obicei.

O limuzină albastră, strălucitoare, cu perne moi, trandafirii, căptușite cu piele, ne primi, ca în basmul cenușăresei, încât nici nu mai puteam contempla peisajul. Alunecam cu o viteză care ne înspăimânta, dar ne și plăcea în același timp. De câte ori ne întâlneam cu altă mașină, un vîjîit ca de săgeată ne trecea pe la urechi. El se amuza, sau poate așa era obișnuit să conducă. Mătușa trecu de la starea de vis la realitatea imediată și începu să se alarmeze :

- Pas vite! Vous allez nous faire casser le cou...

- N'ayez pas peur, strigă el și vântul ne aduse râsul său perlat la ureche...

Ne-am ghemuit fără nici o considerație pentru rochia mătușii, datorită lipsei de antrenament la așa viteză, nemai încercată până atunci. Cum am ajuns, am lăsat-o pe Maus să se descurce cum va ști și mulțumind din fugă am intrat în casă sporovăind și povestind părinților aventura noastră.

A doua zi era duminică. Maus plecă la biserica catolică, la Sfântul Anton, Nana la cea ortodoxă Adormirea Maicii Domnului. Cernită și îngândurată ca întotdeauna Nana luă florile și tămîia. Știam că azi e ziua milosteniei, așa că ne-am grăbit să ajutăm mamei la bucătărie, să termine cât mai curând. Trebuia să mâncăm noi mai întâi, ca să lăsăm apoi loc sărmanilor și săracilor mătușii. Mâncam singuri, Nana fiind invitată...

Am zărit-o pe mătușa Antonia, adică Nana, prin geamul ferestrei noastre, intrând însoțită de niște nenorociți zdrențăroși și murdari, ca să inspire milă, printre care se afla și un copil. Mila și dezgustul mă stăpâneau în același timp, dar din considerație pentru Nana, m-am oferit să ajut, întrebându-mă în același timp cum poate să constituie întreaga mulțumire în viață ajutorarea unor cerșetori...Care-i sensul milosteniei în viața adevărată?

În bucătărie, mătușa îi și așezase pe scaune și le servea masa pe rând, salată de cartofi cu măsline, pilaf de pui și gogoși cu dulceață. În timp ce Nana se dusesese în camera ei să-și lase mănușile și geanta cu anafură, rămași singuri, vedeam cum o luau în zeflema pe mătușa, batjocorindu-i zelul și făcând glume proaste cu privire la lumea de dincolo, în care Nana vrea să câștige bunăvoință prin intermediul lor. Altul spuse că nu-i zdravănă la cap, așa-s toți bogații făloși. Așezată pe treptele casei i-am ascultat mâncând și vorbind între ei, fără urme de mulțumire sau recunoștință. După ce i-a condus mătușa până la poartă, dăruindu-le câte ceva de trebuință, i-am spus revoltată :

- Nana, oamenii ăștia nici măcar nu ți-au mulțumit!

- Mulțumirea e în sufletul meu, draga mea, totdeauna s-o cauți în tine, nu în deșertăciuni, învață de la mine.

Tot căutând să-mi explic ciudățeniile mătușii, ne-am apucat să strângem masa, unde parcă mâncaseră niște sălbatici. Cum am terminat, plecarăm amândouă, ea să aprindă lumînările ei de mulțumire și sfeșnicul din fața iconostasului, eu să-mi rumeg în tăcere meditația iar apoi să dorm.

Seara, limuzina cea albastră o aduse acasă pe cealaltă mătușe. I-am ieșit în întâmpinare :

- Micki, ce mai e nou? Ce face cavalerul vitezei care te-a înfruntat și pe tine?

- Ei, fetiço! Lasă glumele, altfel nu te mai iau la București...

- Cum, mă iei la București? Ce bine-mi pare!

- Într-o săptămână, nu numai pe tine, și pe celelalte...

După masa de seară, toți ai casei, adunați în salon discutau aprins. Era vorba de plecarea noastră la București până la începerea cursurilor liceului, dar și de ceva mai important, logodna mătușii Maus, care precedea plecarea ei în Italia. Acolo urma s-o cunoască pe doamna Ferrari, mama lui Jerome și să se căsătorească. Așezați pe fotolii și canapele, întreaga familie a discutat evenimentul multă vreme, iar noi ne-am cam plictisit. Noroc că tata, inspirat, ne-a cântat la pian sonata Waldstein de Beethoven, după care am felicitat-o pe mătușa margareta pentru norocul ei.

- Acum n-ai ce să mai zici Margot! zise tata.

- Nene Petre, vrei să subînțeleg că eu nu prețuiesc nimic?! răspunse mătușa.

- Dar Margot, câte femei au un asemenea prilej? Credeam că ești în sfârșit muțumită!

- Nene Petre, nu mi-am pierdut eu capul la douăzeci de ani, cum am să mi-l pierd acum? Nu zic strâmb, îmi place, dar tocmai fiindcă-l iau de bărbat nu mă consider cu nimic inferioară.

O cunoșteam cu toții pe mătușa noastră, cu aerele ei și nu avea niciun sens să mai discutăm pe această temă. Ne-am considerat fericiți în locul ei și desfăcând o sticlă de vin

vechi de Cotnari din beci, am băut cu toții în cinstea și sănătatea ei.

Nana se ridică cea dintâi :

- Copii! La culcare, e destul de târziu!

Am alergat după ea, îmbrățișând-o pe iubita și scumpa noastră Nana, care ne îngrijea și acum ca în copilărie. Am întrebat-o :

- Ce zici Nana?

- Ce pot să zic? Suntem în mâinile Domnului, trăim după marea sa milă. Să nu uitați să vă-nchinați copii și făcu deasupra noastră semnul crucii.

- Dar de Sfântul Anton tu ce crezi? Nu-i o minune de-a sa?

- O fi, o fi, mai spuse dânsa, minunile Domnului sunt ca stelele cerului, fără număr. Apoi ne ură noapte bună.

În pat, cu lumina stinsă, gândul îmi fugea de la o mătușă la alta. Cât de deosebite erau! Nu numai ca înfățișare și suflet, dar însăși existența lor, cu perspective foarte diferite de viitor.

Nana, înțelegătoare și bună, miloasă, dar puțin cam ciudată uneori, nu cunoscuse probabil fericirea, sau dacă o cunoscuse, trecuse prea repede pe lângă ea, lăsându-i doar aspirația superioară spre o altă viață mai perfectă, dincolo de cea pământească....de aici probabil cultul milosteniei, al jertfei și al iubirii de oameni.

Maus, ca fire și dorințe cu totul opuse ei, dar iată că norocul o alesese, îi surâse astfel încât înțelegrea sensului vieții devenea o șaradă sau o problemă cu multe necunoscute, ca la algebră.

A doua zi, mama scoase la control tot avutul nostru, lenjerie, îmbrăcămintă, încălțăminte, doar mergeam la

capitală și trebuia să fim prezentabile și îngrijite. Micki strâmba din nas, nu-i plăceau hainele noastre. Atunci mama îi spuse scurt :

- N-au altele, asta-i tot!

- Bine, dă-le și pe-astea, oi vedea eu...sunt de o lipsă de gust.

Mă pregăteam să văd orașul lui Vodă cu palatele lui, cu muzeele, dar mai ales cetatea muzicii cu Ateneul. Iubeam muzica cu pasiune fiindcă mă făcea să visez, îmi aprindea imaginația. Cântam și eu la vioară « cu mare sensibilitate » după cum spunea profesorul, dar eram prea leneșă să împlinesc programul celor patru ore de studiu pe zi. Începusem studiul viorii la vârsta de șase ani cu o vioară trei sferturi, iar un unchi îmi dăruise o vioară de concert Steiner, însă eu mă țineam de pozne. În timpul unui concert de muzică de cameră – profesorul dorea să ne obișnuiască de a cânta în orchestră redusă pentru a ne forma auzul – am scos și scuturat o batistă cu praf de strănutat. Strănutam cu toții într-un concert de tonuri și glasuri cu profesorul în frunte. Pianistul atingea cu capul claviatura, iar ceilalți, violoncelistul și flautistul, vioara întâi și a doua le țineau isonul.

Profesorul, un bărbat gras, dar cu simț pedagogic și muzical, se făcuse roș-vânăt și fără să mă părăsească din ochi se întoarse să deschidă geamurile. Atunci m-am strecurat afară, fără zgomot, părăsindu-mi pupitrul cu note și cu vioara în mână m-am grăbit spre casă.

Abia acum, în timpul mersului trenului spre București, mă gândeam la profesorul de vioară, înzestrat cu atâta răbdare încât îl poreclisem « Tone ». Așa îi rămăsese numele de la tone de răbdare, de bunăvoință, de insistență și perseverență. Dacă în timp ce îl așteptam, improvizam

șlagăre sau muzică de jazz, încercând chiar unii din noi figurile dansului la modă Charlestone și cineva striga « Tone », ne ocupam imediat locurile, iar la ivirea lui salutam reverențios, ca într-o parodie.

Ajunși seara la București, orașul ni se păru ospitalier, dar mândru. Maus anunțase sosirea noastră, așa că mătușa Felicia și verișorii noștri ne așteptau cu masa. Eram nițel obosiți după cinci ore de călătorie, cu impresii și imagini, dar încă veseli și vorbăreți. Pusă la curent cu toate extraordinarele noutăți, mătușa Felicia era mai să-și piardă capul. Trebuia aranjată casa, o femeie trebuia să servească masa și încă alte mărunțișuri – care după cum spunea mătușa – costau o avere.

- Vai de mine! se tânguia ea, în loc să se bucure.

- Ce mi-ai făcut fetițo!? De unde să iau atâția bani? Ce-ți trebuia măritiș, bre și încă un astfel de om, păcatele mele? Sufletul să mi-l vând și tot nu le pot face pe toate...

- Florentino! îi răspunse autoritar Micki. Scoate banii depuși și termină cu palavrele. Mai bine felicită-mă!

- Te felicit, dar ce-ți trebuia, ce-ți lipsea?! Căsătoria tu nu știi ce e? Sclavie, fetițo și se duc și bănișorii agonisiți!

Abia atunci ochii i se opriră la noi patru.

- Și pe ăștia de ce mi i-ai adus? Vai de capul meu!

Noi nu știam ce să facem, ne venea să râdem, dar ne simțeam și umiliți. Măusică ne scoase însă din încurcătură.

- Veniți cu mine copii, să despachetăm valizele și să vă arăt unde veți dormi, aici în casă eu poruncesc, să știți, nu vă formalizați de ce spune Florentina, că știți doar că ține la voi! Orice aveți de discutat veniți la mine, ne-am înțeles?!

- Daaa! am răspuns noi în cor, deși eram fără voia noastră un pic dezorientați, înțelegeam că vacanța noastră nu va fi chiar atât de satisfăcătoare pe cât ne așteptam, dar ne bizuiam din plin pe Mausică.

Dimineața în bucătărie, încinși cu șorțuri și cu șervete în mâini, aveam fiecare de făcut câte o treabă. Maus pregătea prăjituri și gustări pentru ceai, noi pisam zahărul, spărgeam și curățam nucile, cerneam făina. Din fericire, la această risipă mătușa Felicia nu asista. Era la birou.

La masă, Verbina, verișoara noastră, pe care noi o numeam pe scurt Bebe, spuse :

- Hai mămico, dă-ne puțin vin la friptura asta, în cinstea mătușii Maus!

- Te rugăm, mămico, ceru politicos și vărul Alex.

- Lăsați dragii mei, beți și apă goală, nu știți că băutura cea mai bună este apa de izvor?

Ne-a bufnit râsul văzând-o cum se frământa pe scaun.

- Liniștiți-vă, ne spuse Maus, după masă veți avea de toate, vine Jerome.

Am continuat să mâncăm, doar Titi rămase cu farfuria plină. Mătușa Felicia o văzu și spuse :

- Nu mânânci? Nu-i nimic, dar de ce ai umplut în așa hal farfuria?

- Puțin și cât mai rar! completarăm noi ironici.

- Ei da, dragii mei, mâncarea în ziua de azi e scumpă, vă rog să ștergeți farfuriile cu miez de pâine, să nu prăpădiți sosul, că e gustos și vă satură, iar detergentul e scump. Sunteți și așa cam mulți și banii cam puțini!

- Gata? Să servim prăjitura! spuse Maus. Nu-i dați Feliciei prea mare atenție, o știți doar că are inimă bună.

- Ce, cum? N-au mâncat destul Margareto? Las-o pe diseară, vrei să se îmbolnăvească?...și se grăbi să strângă masa.

La ora șase punct sosi Jerome. Ne adusese bomboane de ciocolată de la cofetăria Nestor, șampanie, dar și o cutie cu verighete. Mausică spuse :

- Le voi duce la biserică să le slujească preotul timp de o săptămână, apoi le voi primi înapoi.

- De acord, aprobă Jerome.

Felicia luă șampania, obiectând că sunt prea mulți copii și e mai indicat să servim un ceai.

- De acord, se auzi din nou vocea baritonală a lui Jerome.

Se servi ceaiul. Mătușa Felicia puse în ceștile noastre câte o bucățică de zahăr, apoi îl întrebă pe Jerome :

- Una sau două? ținând în clește bucata de zahăr cubic.

- Trei doamnă! ceru Jerome.

Noi ne priveam cu înțeles, dar ne țineam râsul. Șon îmi spuse la ureche că o să-i fie greu cu ginerele, că acum și-a găsit nașul...Ca și cum ne-ar fi înțeles, deși vorbisem în șoaptă, Jerome veni spre noi, schimbând ca din întâmplare ceștile. Îi urmăream mișcările, întrebându-ne dacă cumva nu-i plăcea ceaiul. Dar, oare de ce a luat imediat altă ceașcă? În colțul opus, făcea același lucru cu ceașca lui Alex. Abia atunci am descoperit că înțelesese șiretlicurile mătușii Felicia, iar sub aparența bunăvoinței și amabilității schimba ceștile ca să îndulcească ceaiul și atmosfera.

Vizita din seara aceea se încheie cu o plimbare la șosea și o masă pe săturate la restaurant. Am mâncat toți cu poftă, în special Felicia, care astfel scăpase de cheltuieli și putea

la rândul ei să păgubească pe altul, împotriva principiului ei de fericire « să ne mulțumim cu puțin! »

Seara următoare am fost la teatru. Jerome ne oferise o lojă. În pauză, Micki, căreia nu-i plăcea să umble prin foier cu copiii după ea, o rugă pe Felicia să ne trateze la bufet și să-i cumpere și ei un program de sală. Felicia porni împreună cu noi, dar ajunși afară din sală ne spuse că la bufet e mare înghesuială și dulciuri de proastă calitate, mai bine am renunța.

- Bine mătușă, dar program nu luăm?

- Luăm mamă, stați aici puțin, că mă întorc repede!

Veni cu un program cam șifonat în mână și-l oferi galantă mătușii Maus. Curioase, ni-l treceam din mână în mână, piesa jucată era Othelo, care nu ne-a prea plăcut.

- Păstrați programul, nu-l stricați! zise Felicia.

- De ce? am întrebat noi.

- Atât am de spus! și se adresa lui Maus.

- Te-ai uitat prin el? Nu te mai interesează?

Absorbită de piesă, Maus încuviință din cap. La acest semn, Felicia luă programul, punându-l cu grijă sub geantă. În pauză, plecă cu program cu tot, dar noi după dânsa fiindcă o bănuiam iar de vreo nostimadă și doream să ne convingem. Am văzut-o căutând pe cineva anume, apoi înapoind cu mulțumiri programul unui tânăr. Deci, nu-l cumpărase, doar l-a împrumutat! Am râs cu mare poftă. Ce ne mai trebuia piesă de teatru? O aveam pe Felicia cu principiul ei de fericire economică!

Jerome, cel delicat cu noi și în special cu Maus, devenise necruțător cu mătușa Felicia, o supraveghea cu severitate și nu-i tolera așa zisele economii, mai ales la mâncare. O privire de-a lui o descumpănea, o făcea să

șovăie în acțiunile ei. Dacă pentru noi și Maus prezența lui era o plăcere, pentru mătușa Felicia era un supliciu, adică tocmai invers. Când apărea în timpul mesei, Felicia se zăpăcea și încerca să-și mai acopere tremuratul din glas cu politețea, străduindu-se să-i ofere ce avea mai bun, vorbind tot timpul.

El însă se așeza lângă noi și gusta pe rând din farfuriile noastre. Unde era puțin zahărul sau untul, puneă el din plin, gustând încă odată ca să vadă rezultatul... Felicia îl evita cât putea, încuindu-se în cameră uneori, câteodată nici nu răspundea bățăilor în ușă.

Într-o zi, Jerome ne-a făcut să petrecem ca niciodată. Chiar și azi, când îmi amintesc mă pufnește râsul. Venise cu ceva mișcător în brațe, înfășurat într-o pânză albă. Am întrebat curioase :

- Ce ai adus Jerome, un cățeluș?
- Nu, iată!...și ne arată un miel alb de toată frumusețea, cu fundă albastră și clopoțel. L-am mângâiat, întrebând din nou :

- Cum îl cheamă, e pentru mătușa Felicia?
- Exact! Hai să-i dăm un nume, Filomela vă place? Am râs cu toții.

Mătușa simțise poanta, deși nu putea riposta sau bănuia despre ce era vorba cu adevărat. După o ușoară bătaie în ușă, am intrat în cameră, mielul zburdând și răsturnând câteva scaune. Mătușa stătea pe colțul patului, privind indignată iureșul nostru prin camera ei, dar mai ales de îndrăzneala de a aduce și mielul cu noi.

- Etes-vous fous? Sortes, sortes de ma chambre! Pourquoi avez-vous apporte cette animal ici?

- Mais c`est un cadeau! Regardez qu`il est gentil, il mange tres peu seulement l`herbe...

- Oh, c'est un peu trop! făcu mătușa supărată.
- Cara mia, o alinta Jerome, în hohotele noastre nepoliticoase.

- Il y a tant de jolies personne comme vous qui sort se promener avec un chien au bout d'une corde. Vous serez, ma parolle, mille fois plus originelle avec Filomel, pense donc seulement....et vous pourrez meme le manger, eh!...

Râsul nostru nu mai cunoștea limite. O nebunie hilară ne scutura. Îmbrânciți afară de mătușa care trântise ușa cu zgomot după noi, apoi deschizându-se deodată, iar mielul izgonit sări peste noi lovindu-ne, încât nu mai eram în stare să ne ținem pe picioare. De pe podea ne-a ridicat Jerome întinzându-ne pe canapele. Evident fusese o glumă, dar ce lecție pentru mătușă, ca și pentru noi dealtfel.

Felicia era incorigibilă. Era clar pentru noi, ca și pentru Maus, că Felicia nu cheltuia pentru masă nici jumătate din banii primiți...Cu mania ei de a economisi, nu se gândea că banii nu-i aparțineau, după cum nu se gândea că hrana nu era îndeustulătoare, mai ales pentru noi, copiii.

Când cumpăra carne pentru friptură, ea încerca s-o servească la masă în două rânduri, sau dacă se putea, o lăsa să rămână pentru a doua zi, deși nu existau frigidere pe atunci.

Astfel, într-o zi la masă, în lipsa mătușii Maus, Felicia ne servi numai cu salată, promițându-ne friptura pentru a doua zi. La ora cinci după masă Jerome apăru cu mătușa Maus și ne luă pe toți la cinematograf, unde era o comedie cu Stan și Bran șomeri. Priveam atenți cum cei doi, după multe încercări, găsesc un loc de muncă, unul fecior, altul fată în casă. Nevoiți să primească slujba, Stan se deghizează în femeie. Stă pâna casei îi explică cum să

servească masa. La felul trei îi precizează : « servește salata goală! » Stan, în loc să aducă salata fără friptură, așa cum o mâncasem noi, apare îmbrăcat sumar, ceea ce stârnește o mare confuzie printre invitați și o face pe stăpână să leșine de rușine.

Felicia, stăpâna gospodăriei noastre, nu-și găsea locul pe scaun, îl fulgera pe Jerome, simțindu-se din nou ținta ironiei sale. El însă privea curios și amuzat, făcându-se că nu înțelege de ce nu-i place filmul mătușii. Noi în schimb repetam în șoaptă « salata goală »...La întoarcere, datorită stării agitate a mătușii, Jerome bănuia că mătușa Felicia păstrase friptura pentru a doua zi și o întrebă :

- Crezi că economisind cu atâta strictețe, vei izbuti mai bine în viață? Îți mai lipsește ceva?

- Ce anume? întrebă mătușa.

- Hazardul, norocul! Uită-te...și îi arată o femeie zdrențăroasă, cu un copil, care cerșea.

Îi făcu un semn cu mâna și aceasta veni în fugă. Jerome scoase atunci o hârtie de o mie de lei și o puse în mâna femeii. Aceasta rămase cu palma întinsă, parcă neîndrăznind s-o ia. În același moment, Felicia, ca un fulger, împinsă parcă de o putere neobișnuită, se repezi și o apucă cu iuțeală zicând :

- Se poate să arunci cu banii, ca un fel de batjocură?...și căutând în geanta ei câțiva gologani îi dădu femeii. Jerome, fără să-i dea timp, înapoie hârtia spunând :

- Alea iacta est, quod erat demonstrandum...

- Ești nebun! bîgui Felicia.

- Se prea poate, dar sunt mai fericit cu nebunia mea decât Dumneata cu toată meschina înțelepciune!

Îi contemplam pe rând, pe Jerome, înveselit de nebuniile lui, pe Felicia, rumegându-și necazul și pe Maus, privind indiferentă, mândră.

Se apropia ziua logodnei. Amândouă mătușile își făcuseră pentru această solemnitate costume noi, simple dar cu gust. Noi eram prea multe ca să fim înnoite, așa că renunțasem la rochii noi, potrivit părerii mătușii Felicia, deși Maus protestase.

Era însă cineva care nu uitase, cineva care vedea, auzea și știa tot, « Ochii și urechile lumii » cum îi spuneam noi, comparându-l cu personajul din revista la modă « Jurnalul Fox ». Astfel, în preziua logodnei, limuzina albastră aduse pentru noi patru cutii de carton, la deschiderea cărora am rămas fermecate. Rochii în culori tandre, din materiale suple, cu eșarfe, panglici și flori potrivit vârstei noastre, combinezoane de mătase, pantofi și ciorapi fini se găseau în ele, ca într-un vis...

Îl așteptam pe Jerome cu emoții, doream să-i mulțumim, să-l facem să simtă că-l iubim și că îi suntem recunoscătoare. Organizasem chiar și un mic program artistic, în care Verbina să recite, Șon să danseze iar eu să cânt, dar Jerome nu veni în acea zi. Ne-am culcat, oarecum nemulțumite de absența lui, trebuia totuși să fim odihnite bine pentru a doua zi.

Nu știu cât am dormit, când m-am trezit de zbîrnăitul prelung al soneriei. Cine putea să fie? M-am sculat, am făcut lumină și m-am uitat la ceas. Era ora 3. Îmi pierise noțiunea timpului, era zi sau noapte? Cum soneria nu înceta m-am dus la Maus. Ea se trezise, ca și mine, și îmbrăcând rochia de casă se duse la ușă să vadă cine este. Îi era teamă de vreo alarmă de incendiu... Când l-am văzut pe Jerome, l-am îmbrățișat, întrebându-l :

- Ce s-a întâmplat?
- Nimic, am venit să vă duc la șosea. Il fait un temps merveilleux.

Am început să râdem împreună.

- Dar cu mătușa Felicia ce facem, o luăm cu noi?
- Oh, pourquoi pas?

Ne-am repezit toate spre camera ei. Speriată, numai în cămașă, sări din pat strigând :

- Ce-i, arde undeva? La noi?

Jerome o luă în brațe și ridicând-o în sus, deasupra capetelor noastre, o purtă așa dezbrăcată până jos, apoi o înghesui între noi în limuzină, acoperindu-ne cu pledul. Așa am plecat spre șosea...

Plimbare originală, ca tot ce făcea Jerome. La ora trei în noapte, în cămăși, doar cu haine de casă sau halate, desculțe sau în papuci, moțaiam, surprinse de noua aventură. Pe el îl amuzau mutrele noastre, dar mai ales protestele Feliciei, care vocifera :

- Asta întrece orice măsură!..și chiar nu și-ar fi putut închipui așa ceva. La întoarcere, în pragul casei, mătușa Felicia îi spuse mătușii Maus :

- Dacă te măriți cu omul ăsta, ești tot atât de nebună ca și el!

- Dar e admirabil, Felicio, e atât de drăguț!...și surâse cu încântare.

Fericirea o transformase, se făcuse mai frumoasă de când nu mai strâmba din nas și învățase să râdă, nu numai să zâmbească. Sfântul Anton chiar merita într-adevăr slăvit! Va trebui oare să-l slujesc și eu într-o zi? Era destul timp până atunci, dar vorba mătușii, parcă poți să știi...

Între timp sosi și Herr Direktor, așa că nu mai pridideam să cărăm sticlele cu țuică, damigenele cu vin, găinile și găștele gata curățate.

- Ce-ai făcut cu copiii ăștia, Florentino? Au cam slăbit, i-ai pus la regim? Apoi, adresându-se nouă :

- Cum vă împăcați cu mătușa voastră? E risipitoare rău? La care Felicia răspunse :

- Dacă eu sunt risipitoare, apoi tu ești un econom exemplar privind sticlele și damigenele...

Herr Direktor ne-a aliniat, ne-a strigat « Drepti! Achtung! » și ne cinsti pe fiecare cu un pahar de vin, că oricum venea de la drum lung și era însetat tare.

- Toate-s urâte, măi, pe lumea asta, numai vinu-i bun, n-ai ce zice...nu?

- Așa-i, am răspuns noi și fiindcă ne umpluse paharul din nou, l-am băut până la fund.

- Știți ce zic eu? Cum se termină aici tărașenia asta, vă faceți bagajele și veniți la mine să vă pun la îngrășat, să vă învăț nemțește, că păsăreasca asta a voastră nu-i bună decât de salon. Germana însă, e limba de bază a culturii azi și trebuie s-o știți cât de cât, nu? Ehe! Goethe, Schiller, Rilke, Kaiserling, ce știți voi, sunt geniile lumii...

Îl înțelegeam prea puțin . Nu știam ce are de gând.

- Prin urmare, ar trebui să începem chiar de azi, spuse Herr Direktor.

- Cum se spune a bea? am întrebat eu.

- Trinken! răspunse unchiul, turnându-și în pahar.

- Uraaa, e ușor! am strigat noi.

- Nu așa, Prosit! și dădu peste cap paharul.

- Prosit! am strigat și noi în cor, ținându-i companie.

Probabil băusem cam mult, sau ne obosise lecția de germană în așa hal, astfel că am plecat la culcare.

Încă din zori se pregăteau bagajele mătușii Maus. După oficierea logodnei, care urma să aibă loc imediat după slujba de dimineață, mătușa Margot și Jerome părăseau Bucureștiul. Plecau înspre noul lor destin, spre căminul lor din Italia.

Tot învârtindu-mă printre cufere și bagaje, mă cuprinse o tristețe, aparent fără motiv. Plecau...iar nostalgia plecării era vie în sufletul tuturor. Singur Herr Direktor, cu doctoria lui, scăpase neatins.

Am împresurat-o pe mătușa Felicia, care golea un cufăr de mărunțișuri, am ridicat o cutie goală, care aparținea mătușii Maus și cu romantismul vârstei am cerut-o drept amintire.

- Bine, spuse Felicia, dar ce ai să faci cu ea?
- Am să păstrez florile pe care mi le-au dăruit amândoi... i-am răspuns.
- Aha! Bună idee! Nu ți-o mai dau, îmi trebuie și mi-o smulse din mână. Atunci, ridicând de jos o cârpă înflorată îi spusei :
- Dar pe asta mi-o dai?
- Zdreanța asta? Pentru ce?
- Vreau să cos înăuntru niște levănțică pentru rufărie, fac o punguță.
- Așa e! ai dreptate, nu m-am gândit! Nu pot să ăi-o mai dau, am să fac eu ce-ai spus și mi-o luă din mână. Eram tristă și n-aveam chef de glume, dar nici n-am protestat.

Ne aștepta însă pe toți, dar în special pe Felicia, o întâmplare zdrobitoare, care ne va costa mult...Cu ocazia logodnei, Jerome oferise mătușii Maus o splendidă geantă

din piele de crocodil, iar în interiorul ei pusese o hârtie bancară cu cea mai ridicată valoare, dar și bancnote de valori mai mici. Mătușa Felicia o privea subjucată. Câți bani se găseau acolo și câte nevoi ar fi acoperit! După propria teorie, ea s-ar fi muțumit și cu jumătate din conținut, ba chiar și un sfert... Dar păcatul și banul e ochiul dracului, așa că luă o parte din bani fără să spună nimănui nimic. Prea mare era ispita și mult prea greu de rezistat. Poate nu s-ar fi descoperit lipsa, dacă Jerome n-ar fi cerut geanta buclucașă, ca să-i ofere lui Maus și alte bancnote, de data asta străine.

Constatând lipsa, se supără, iar când văzu mirarea mătușii Maus față de lipsa banilor, îl apucă furia de-a dreptul. Nu putea suporta această batjocură și rușine, fără să știe că Felicia nesocotise regulile loialității, dar și onoarea sa de bărbat. Scoase revolverul să-și tragă un glonț în cap...în acel moment Felicia nu-și pierdu sângele rece, se aruncă asupra lui, îmbrâncindu-l, astfel încât glonțul trecu atingând doar haina și se opri în perete. Eram cu toții indignați și înmărmuriți! Cu gândul la nenorocirea care s-ar fi putut întâmpla fără intervenția promptă a Feliciei, am respirat totuși ușurați. Jerome scăpase! Trăia!

Gândul îmi fuge înapoi spre acea zi, când o țigancă bătrână prevestise mătușii Maus întâmplarea, iar glasul ei parcă venea de departe ca un sol al destinului « vezi linia vieții e întreruptă aici, uite o cumpănă, dar ce noroc, ce noroc!!!

Mătușa Ghiufera și tanti Marghiolița

Locuia cu Sache, fiul ei, și cu Trandafira, soția lui. Era încă o femeie sprintenă și autoritară. Casa ei spațioasă strălucea de curățenie, ștersul prafului aproape rosesese mobila ei de preț, adusă de bărbatu-său, încă din secolul trecut, de la Paris, pe care zicea că o s-o vîndă la un muzeu. Ferestrele mari, încadrate de perdele grele de catifea, ultra marin din Veneția – și ele "piese de muzeu" - erau încărcate cu flori, mai ales mușcate, slăbiciunea ei, care rîdeau în soare, și tușa Ghiufera le îngrijea cu tandrețe rituală.

S-ar putea spune însă că pe Sache nu-l pierdea din ochi, dragostea ei și grija mare pentru "feciorul mamei" - "floarea mamei", era ca o pasiune, dacă nu ca o boală.

Cumva era Sache puțin indispus? Mătușa Ghiufera își pierdea capul imediat și începea să se vaite.

- Vai, vai, ce-o fi cu băiatul meu? Munca de la birou, desigur, repede, repede, chemați doctorul cît mai e timp, să luăm totul din pripă, să-l îngrijim.

- Dar mamă soacră n-are nici o temperatură!

- Așa, hai? Ai vrea sa aibă și temperatură, nu? Doar atunci să chem doctorul, nu? Cînd e prea tîrziu? Poftim iubire de soție. Noroc că mama lui e aici, n-a murit încă. Scurt, du-te după doctor, că eu plătesc!

Sache se înzdrăveni a doua zi. Peste câteva zile Trandafira căzu la pat cu adevărat, cu fierbințeală mare, Sache, alarmat, îi spune Tușei Ghiufera a doua oară.

- Mamă, trimite imediat după doctor, știi doar că Trandafira noastră e bolnavă, n-o vezi? Parcă are și aiureală....

- Ei, Sache, mofturi de femeie răsgîiată, o cunosc eu, n-are nici pe dracu, se alintă, ai să vezi, pentru atîta lucru să

plătesc doctorul? N-ai grijă, îi fac eu acușica un ceai de mușețel, iar diseară o frecție bună cu oțet aromat. Du-te tu liniștit la treabă.

După plecarea lui Sache, cu inima îndoită, la puțin timp, iată că sosi în vizită sora Ghiuferei, tante Marghiolița.

- Ce faci Ghiufera, bine?

- Eh, cum mă vezi și te văd....

Tanti Marghiolița e încă tânără, are 50 de ani, pe care nu-i arată, e corpolentă, cu picior fin, obrazul puțin lunguiet, tenul roz, pielea albă ca laptele. N-a avut copii, soțul i-a murit în luptă, ține morțiș să se mărite cu un "bărbat bine", adică ceva mai în vîrstă, maniere și cu "situație". Ar fi putut ea, Marghiolița, să se fi măritat de zece ori pînă acum, dar nu i-a plăcut nici unul, mă rog, "prințesa mofturoasă", cum o poreclisem noi. Nu se grăbește, soră-sa zice că n-are "temperament", după multe investigații refuză, tocmai cînd zici că de data asta Marghiolița și-a găsit idolul. Nu vrea să greșească, însă nu mai e tânără ca să-și scuze greșeala, are o teorie a ei, destinul îi va scoate în cale "ursita", că de-aia e destin, de aceea așteaptă cu răbdare și se uită la toți bărbații de pe stradă, cîntărindu-i bine din ochi. Toată familia e la curent cu măritișul Marghioliței și fiecare îi dă sfaturi sau îi citează cazuri similare, din vecini sau din istorie; tot așa, Napoleon, nu știi, a lăsat-o pe Josefina ca s-o ia pe nemțoaica aceea, că-i căzuse cu tronc, sau Alexandru cel Mare înainte de a se îneca, voia s-o ia pe Olimpia. Dar mai bine e să ia unul tînăr, că e sincer și cu elan sentimental, chiar dacă e sărac, pe cînd bărbatul bătrîn are el experiență, e-adevărat, dar trebuie să-i lase și ei "ceva", că mîine, poimîine, moare și el, ca primul, în luptă și iar rămîne singură cuc, și apoi ghijoi, cum se știe, se uită cu jind la

tinerele, și hop! c-o schimbă. Alții însă o sfătuie să trăiască mai departe singură și liniștită. Ai intrat la menopauză Marghiolița, ce mai vrei, să-l vezi și pe el în andropauză? În plus, nu vezi ce vremuri sunt, grele ca tunurile și oamenii s-au înrăit, ca după război, când apar ciocoi.

Tanti Marghiolița îi ascultă pe toți, dînd din cap că a înțeles, cu o tăcere prefăcută. Nu acceptă sfatul nici unuia, dar nici nu-i refuză. Acum a venit cu o nouă propunere.

- Știi, Ghiufero? Am un nou pretendent! Ascultă, azi dimineată mi-am luat bidonul de gaz, sacoșa și m-am dus la piață, era cam devreme – că nu mai dorm mult – strada aproape pustie, mă gîndeam să mă întorc acasă, cînd vîd un domn bine că se îndreaptă direct spre mine, ca și cum m-ar fi cunoscut de mult, și-mi spune curtenitor :

- Doamnă, știi că vă e greu cu bidonul, permiteți-mi, vă rog, să vă ajut și să-l duc eu.

- Vai, Domnule, i-am răspuns puțin emoționată de galanteria lui subită. Sînteți amabil, ba chiar foarte amabil și vă mulțumesc din suflet!

- Cu mare plăcere ajut o doamnă singură și drăguță!

- Aaa, va să zică știți că sînt singură?

- Stimată Doamnă, numai de Dumneavoastră depinde ca să nu mai fiți singură....

- Credeți?

- Sunt absolut sigur, Stimată Doamnă. Unde stați, dacă nu sînt indiscret, aș veni să vă duc bidonul.

- Nu, nu. Nu așa, Domnule! Nici nu ne cunoaștem măcar și apoi trebuie să vă recomande cineva, nu?

- Oh, nimic mai simplu, atunci, scumpă doamnă, permiteți-mi să mă recomand eu, sînt Contele de Forville! și își scoase cu elegantă studiată pălăria de pai, înclinîndu-se în fața mea.

- Marghiolișo, îți bați joc de mine sau ai înnebunit? N-ai simțit că ți-a ironizat ifosele tale și prostia ta, Dumnezeu! Cum de stai de vorbă cu toți mitocanii din mahala, în loc să-i pui la punct și să le întorci spatele, pur și simplu.

- Serios vorbești? Așa crezi tu Ghiufero, ca soră mai mare, atunci las pe mine....

În timpul ăsta Trandafira aduce pe tavă dulceața și cafelele, după care, cele două surori se pun pe taifas de nu se mai săturau. Deodată, în camera aceea atât de spațioasă, cu mobilele luxoase, se aude parcă un muget prelung, cu ecou. Cucoanele tresar amîndouă și se uită mute una la alta, și apoi întrebîndu-se cu teamă ascunsă "Ce-a fost ? Ce-a fost asta, vai de mine?" uitîndu-se alertate în toate părțile. Dar nu se mai aude nimic, poate li s-a părut și s-au speriat ca proastele, așa că își reiau convorbirea întreruptă. Al doilea muget clar le face să sară direct în picioare, și numai rușinea le împiedică să strige după ajutor.

- Uite, ce-i, Ghiufero, spuse Marghiolișo, cam îngălbenită la față, aici nu-i lucru curat, ascultă-mă pe mine, ai făcut sfeștanie anul ăsta în căsoiul tău? Eu una nu mai stau, scuză-mă, rămîi cu spiritele tale, aici e ca într-o casă cu stafii, Ghiufero, fii atentă, la noapte ce faci?!

- Du-te, du-te Marghiolișo, că poate te-o mușca vre-un strigoi verde și poate că întâlnești pe contele tău, să te ia din nou peste picior!

Sora cea tînară, de 50 de ani, pleacă îmbufnată trîntind ușa, de căzu un tablou din cui, de se sperie și mai rău, în timpul ăsta cei doi copii împielîțați din vecini, ascunși sub masă, fug iute prin fereastra din fund, în grădină. "Le-am speriat bine pe moliile astea ale dracului, să mai termine odată cu vorbăria lor!"

Marghiolița, ajunsă în dreptul casei sale, deschide poarta cea mare, impunătoare, și apoi o trîntește bine. Proprietarul, cu foarfeca în mînă, taie trandafirii săi preferați, pe care îi așează într-un coșuleț de paie, și cu un gest politicos îi oferă unul catifelat, înfocat și îmbătător de parfumat, de « Bacarrà »!

Nu poate rezista nici gestului galant, nici farmecului trandafirului, îl primește cu ochii strălucitori și zîmbet ademenitor. Ajunge în camera ei de sus și cu trandafirul în mînă mai zîmbește o dată proprietarului, șoptindu-și "ce bărbat draguț, păcat că nu-i vădov!"... și deodată, își amintește de Conte de Forville. De la fereastră, în timp ce grădinarul se mai uita încă la ea, îi aruncă brusc trandafirul, care cade drept la picioarele lui. Îl ridică, îl privește nedumerit, și pe gînduri îl așează în coșuleț, ridicînd din umeri.... "Așa-s femeile, au toane!"

Află toți ai casei, prin Marghiolița, că mătușa Ghiuferă va fi operată la ochi. Ne hotărâm să-i ținem companie și înainte, și după operație, ca s-o îmbărbătăm și s-o distrăm, s-o facem să rîdă și să suporte cu inima ușoară acest impas, sîntem îngrijorați cu toții să nu-și piardă complet vederea, deși doctorul este optimist.

O găsim cu un bandou pe ochi, destul de rău dispusă, bănuitoare și nerăbdătoare, mereu « cu capsă pusă ».... Stă în bucătărie, pe un scaun cu spetează și refuză orice-i pune dinainte Trandafira....

Cînd sosim noi, se mai înveselește puțin, și Trandafira răsuflă ușurată. Ady, nepotul ei, îi sărută mîna

și-i dăruiește o pereche de papuci, îmblăniți pe dinăuntru. Mona, soția lui Ady, i se plînge.

- Tușă Ghiufero, știi că Ady mă neglijează, ba chiar mă înșeală?

- Ei, nu se poate fato, spune tușă Ghiuferă ! Cum poți să gîndești la așa ceva, doar eu l-am crescut de cînd era mic.

- Cum nu se poate, cînd am găsit pe pernele mașinei un ruj de buze străin și chiar o pereche de chiloți!

Trandafira pufnește în rîs, deschide ușa și iese discretă, ca să nu le mai audă și pe astea, și să mai « răsuflă », cît or sta musafirii. Tușă Ghiuferă nu vede, e adevărat, dar a auzit cînd s-a deschis ușa. Întreabă cu precauție.

- Cine a plecat?

Ady, care se ține de pozne, fire glumeată și preferatul mătușă-sii, se grăbește să răspundă, anticipînd ce-i va spune Ghiuferă, și ca să provoace rîs.

- A ieșit Mona, tușă.

- Bine, mai băiatule, ești așa de neprevăzător că într-o situație ca asta nu controlezi mașina? O lași pe nevastă-ta să te prindă cu rujul alteia, și cu chiloții ei? Vezi, dragul meu, fii mai atent, ce dracu, trebuie să te învîț eu?

Mona atunci sare ca arsă.

- Tușă, tușă! Eu mă plîng Dumitale ca să-l cert, să-i faci morală, și Dumneata îl aprobi, ba, îi mai dai și sfaturi!

- Ah! Aici erai fata mea? Cum să-l aprob? Nu văzuși că i-am făcut morală? Să fie mai atent pe viitor!

Tușă Ghiuferă rîde șăgalnic, rîdem și noi, relaxați. Mona, cu rolul ei ingrat, pe care singură și l-a creat, nu se lasă.

- Cum Tanti Ghiuferà, sunt eu femeie de înșelat?
Sunt tânără și frumoasă.

- Oare? Ia vino mai aproape, să te mai vad odată, că
veniți din an în paște la mine.

Fiindcă nu poate vedea, întinde mîinile s-o pipăie,
atunci, cu iuțeală fulgerătoare, Ady o dă la o parte și se
aproprie de mătușă-sa. Ea îl apucă de șolduri și exclamă.

- Dragă, dar ce te-ai lățit așa, parcă erai subțirică, și
ce mîini, ce picioare ca de bărbat, și mai simt că ai pâr pe
brațe. Ia să-ți văd obrazul!

Ady se retrage imediat și o pune în față pe Mona.

- Hm! Nu știi ce să cred, obrazul, treacă meargă, dar
trupul... și mai vrei fidelitate...??? Mănîncă și tu mai
puțin, că știu că te îndopi ca un gînsac și încearcă să-ți
cîștigi bărbatul frumușel, nu pîrîndu-l la mine.

- Dar ce-o să zici Dumneata cînd am să-ți spun că
într-o zi ploioasă nepotul preferat a venit acasă cu tălpile
pantofilor complet uscate.

- Vai, fato, parcă ai fi polițistă, l-o fi adus vre-un
coleg cu mașina sau altceva, știu eu Ehei, bietul Tache,
unchiu-tău, tare îi mai plăcea viața, că și-a petrecul
tinerețele la Paris, că avea moștenire. Dar cu mine nu i-a
mers, îl prindeam cu mîța în sac.

Altfel, Tache avea inimă bună și-i ajuta pe săracii din
cartierul Amzei, ce mare era casa noastră, uneori mă
supăram.

- Dar ce-i casa noastră, Tache? Toți flămînzii din
București îi aduni? îi spuneam eu.

Îi plăceau și poeziile, încă din tinerețe, avea un caiet
întreg cu ele. Cînd locuia în casele lor cu etaj din piața
Amzei îmi spunea că-l găzduise de multe ori pe Eminescu,
cînd era bolnav. Serile venea cu el la masă, dar poetul

nostru într-o zi se supără, îi refuză banii și se mută. Ehei, fetițo, îi plăcea sa bată străinătățile, cine s-a plimbat ca mine la Paris ori la Casino din Nice? Bietul Tache, m-a dus să-l ascult pe Gervazio, cu 80 de profesori soliști, și am văzut-o pe scenă pe celebra Liza Lizzi Landuzzi, ce mai juca, plîngeai cînd o ascultai și azi mă uit la voi, la amărîtul de Sache cu Trandafira lui, și la voi, că nu aveți altceva mai bun de făcut decît să vă puneți coarne, să vă suspectați.... Eu le văd pe toate, chiar și fără ochi, și vă citesc în suflet și vă sfătuiesc de bine, că, ce v-ați face fără mine?

Noi, încălziți de atîta rîs pe înfundate, am aprobat-o în toate pe clarvăzătoarea tușă Ghiuferă, care întorcea vorbele ca foile de plăcintă și răstălmăcea faptele în pofida adevărului, și numai așa cum îi venea ei mai bine. Era partizană a celor pe care îi iubea, iar cei din sîngele ei erau mai presus de adevăr și dreptate.

... Unde ești, tu, Caragiale, cu pădurea ta cu tot...

Au trecut de atunci mulți ani, așa cum spune marele nostru poet Eminescu :

Trecut-au anii ca nori lungi pe șesuri...

Acum eram căsătorită de multă vreme și aveam trei băieți. Îmi aduc aminte cu plăcere de acele timpuri ale copilăriei și adolescenței, de mătușile și unchii mei.

Într-o zi am fost înștiințați, cam pe nepusă masă, că cele două mătuși, Felicia și Nana vor veni să ne viziteze la

Sibiu, unde locuiam. Le-am primit cu mare bucurie și cu toate onorurile.

Mătușile, acum destul de înaintate în vârstă, nu pierduseră mai nimic din șăgălnicia și vechile lor obiceiuri, ba aș spune chiar mai mult, erau mai rafinate, mai nostime, mai vesele. Pe noi ne considerau cu superioritatea capitalei niște naivi, necunoscători ai vieții...

Nana, cu modestia ei proverbială, caracteristică, purta la braț un ceas și la gât un lanț cu o cruce de aur. Felicia avea în schimb pe deget un inel cu o frumoasă piatră de diamant.

- Ce frumos inel! am exclamat.

- Ce piatră strălucitoare!

- Ei, asta-i acum. E fals!...și cu o mișcare îndemnatică îl răsuci pe deget în așa fel, încât ascunse piatra ochilor noștri, iar pe inelar apărea doar o verigă subțire de aur.

Nu, Felicia nu se schimbaseră deloc, era mai mult ca oricând pusă pe glume și chiverniseli...

- Ia spune-mi, aici în orașul ăsta de provincie ce se găsește de cumpărat? Ceva care să merite, bineînțeles!

I-am propus o plimbare, să-i arătăm orașul cu toții și cu această ocazie să viziteze și câteva magazine, iar mâine să dăm o raită pe la muzeul Brukenthal.

Ne-a povestit că fiica ei, Verbina, verișoara noastră, îi dăduse niște bani ca să-i cumpere ceva prețios și dorea s-o ducem într-un magazin cu lucruri ieftine, să-i mai rămână și ei o parte din bani, făcându-mi ștrengărește cu ochiul.

Tot umblând prin diverse prăvălii și ascultând-o cu drag pe Nana, care povestea câteva întâmplări din familie, observăm că am pierdut-o pe Felicia din vedere. Se întuneca și începusem să fim îngrijorați. Unde putea să fie?

Era străină de oraș și ne gândeam că s-ar fi putut lesne rătăci. Unde s-o mai căutăm? Parcă intrase în pământ!

După ce am mers pe strada principală în sus și în jos, prin cele laterale, și cum magazinele se închideau, ne-am decis să ne adresăm miliției, s-o caute prin microfon. Se făcuse de-acum întuneric de-a binelea...

Străzile se cam goliseră și de departe se apropie de noi o pereche, adică un bărbat înalt la braț cu o femeie scundă. Mare ne-a fost mirarea recunoscând-o pe Felicia la brațul bărbatului. Ea ne-a prezentat pe însoțitorul ei, mulțumindu-i pentru marea amabilitate de care a dat dovadă și care a ajutat-o să ne regăsească.

- Unde ai fost mătușă? Ce-ai făcut atâta timp?

- Ei, ce-am făcut, credeți că m-ați pierdut? Când am văzut că am rămas singură l-am rugat pe domnul ăsta drăguț să mă ajute și așa cum ați văzut, ne-am descurcat...Păcat că nu sunt ceva mai tânără! Acum haideți acasă să vă arăt ce lână grozavă am cumpărat și destul de ieftină. Verbina cea alintată va fi mulțumită și mie îmi rămân ceva bănișori.

Veselă, începu să-și frece cu mulțumire palmele că a făcut o treabă bună. Ajunși acasă ne spuse :

- Vouă nu v-am adus nimic, nu-i așa că nu vă trebuie nimic?

- Nimic mătușă! Ne bucurăm că v-am revăzut!

- Păi dacă nu vă lipsește nimic și eu mă bucur, înseamnă că ai bărbat bun, bine că v-am găsit.

Așa s-a încheiat ultima vizită a două dintre mătușile mele, care rămăseseră neschimbate, astfel închei și eu povestirile mele cu speranța că v-au plăcut și ați tras singuri concluziile.